

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 9.

15. septembra 1859.

VIII. teča

Pridiga za roženkransko nedeljo.

(Sveti roženkranc je lepa in mogočna molitev; gov. †)

„Sročna si sveta devica Marija in vse hvale nar bolj vredna;“ tako sv. katoliška cerkev dans slavi.

V v o d.

Danešnja nedelja se imenuje roženkranska nedelja. Lepa je roža, ki tam na vertu cveti. Čudno lepo igrajo njene barve, široko okoli se razprostira njen zlahtni duh. Pa minejo nekteri dni, proč so rudeče lica, proč je zlahtni duh, prelepa roža obsuta leži. Pa poznam zlahtno in prelepo rožo, ki prelepo cveti, zlahtno diši in nikoli konca ne vzeme. Takih rož pa ne raste po naši zemlji, po tej solzni dolini, take rože so le v nebesih doma. Ali poznate to nebeško rožo, ki lepo cveti, zlahtno diši in nikoli ne obleti. Oh to je sveta molitev, serčna, pobožna molitev. Jezus nas jo je učil, angelj Gabriel nam jo iz nebes prinesel, ssv. aposteljni po celem svetu oznanovali in sv. cerkev svojim vernim priporočevala. Ali poznate to molitev? to je sv. Oče naš, Češčena si Marija in Apostoljska vera. Te molitve je sv. kat. cerkev v zlahten venček splekla, jim nekaj imenitnih skrivnost iz Jezusovega življenja, terpljenja in vstajenja privezala in tej molitvi lepo ime dala: sveti roženkranc. Ta molitev človeško serce razveseljuje, čudno lepo podučuje, in proti nebesom povzdiguje; sad pa, ki ga ta molitev donša, nikoli ne mine, clovek ga vživlja večne čase. Danes je roženkranska nedelja; zatorej hočem danes od sv. roženkranca kratko govoriti in pravim:

1. Sv. roženkranc je lepa molitev,

2. Sv. roženkranc je mogočna molitev. Poslušajte.

Razlaga.

1. V bukvah nekega pobožnega Jezuita se bere sledeča prigodba, ki je tako mična in lepa, da vam jo danes, ko zopet praznik Marije obhajamo, povedati hočem; mislim, da vam to bode duhovno veselje. Marija je bila nekega dné s otrokom Jezusom v paradizu. Tukaj v prelepem vertu, kjer so naržlahtniše rožice cvetele, se je pogovarjala Marija s prerokom Elijem; potem je bila v duhu zamaknjena in se je zgubila v gledanju nebeških reči. Jezus pa, in Janez — ta dva sveta otroka — sta se med tem po lepem vertu sprehajala, sta si kratek čas delala in rožice brala. Spremljali so ju lepi angelci, ki so zmirom bili pripravljeni, Jezusove povelja spolnovati. In zdaj jim Jezus zapove, da naj rožic natergajo belih, rudečih, in rumenih, in tudi neholiko lilij vmes, in naj jih denejo v zlate korpčke. Iz sto in petdeset rožic so angelci zdaj en venec splekli, tako da so po vsaki deseti roži eno liljo vplekli. Tako so storili s 50 belimi, s 50 rudečimi in s 50 rumenimi rožami, katere so se kakor čisto zlato svetile. Jezus in Janez sta pomagala angelcom pri tem lepem delu. Potem pa grejo vsi, prav veseli, k Mariji, k nebeški kraljici, katera je ob kraju nekega potoka sedela. In majhen otrok — Jezus sam je te tri rožne vence Mariji, svoji ljubi materi, enega za drugim na glavo postavil. O kako veselje je bilo to za nar svetejšo devico! njejno obličje je postalo, kakor lepa rudeča rožica. Trikrat sneme Marija te vence s svoje glave, in svojega božjega otroka z njimi ovije. Pa trikrat jih Jezus nazaj da svojo materi. Zdaj vzeme Marija, z rožcami ovenčana, to ljubeznivo Dete v svoje naročje, ga derži v rokah z materno ljubeznijo, in se joka, in govori tako sladke besede, da bi bilo samo sonce na nebu obstalo in poslušalo, kar je Marija govorila, ako bi kaj zastopilo. Mali Janežek je pokleknil, in svoje male rokice povzdignil v molitvo; angelci so s povzdignjenimi rokami vse tri obdajali, v nje tiho zamaknjeni gledali, in so klicali k častitljivi materi božji veselo s sladkim pozdravljenjem: „Ti duhovna Roža!“ —

Kaj pa pomenijo ti tri venci iz lepih rožic, s kterimi je Jezus svojo mater Marijo ovenčal? In ta pobožni Jezuit nam dalje pripoveduje:

„Venec iz petdeset belih rož je podoba veselega roženkranca, v katerem opominjamo to čisto, vselej brezmadežno devico Marijo tajistega nebeškega veselja, ktereга je občutila, ko je mati božja postala. —

Venec iz petdeset rudečih rož nam je podoba žalosti polnega roženkranca, v katerem to čisto, vselej brezmadežno devico Marijo opominjamo tistih nar. grenkejših britkost, ktere je Ona v kervavem terpljenju (svojega) Sina Jezusa Kristusa, z naj večo materno žalostjo občutila.

Venec iz petdeset zlatorumenih rož nam je podoba častiljivega roženkranca v katerem to čisto, in veselej bresmadežno devico Marijo tajiste časti opominjamo, s ktero je bila od svetih angelcov spremljena v nebesa vzeta, in tamkaj od presvete Trojice s vencom večnega življenja kronana.

Glejte. ljubi kristjani! kako čudno lepa je tedaj molitva svetega roženkranca, v kateri je čast Sina božjega s častjo Marije, njegove matere tako na tenko zvezana. Ali ne bomo tudi mi radi take vence pletli v čast Jezusu in Mariji; ali ne bomo tudi mi radi s pobožno molitvijo svetega roženkranca Marijo častili, in se ji za njeno mogočno priprošnjo priporočali? — Ja, to hočemo radi in večkrat storiti; zakaj Marija je tajista srečna in sveta devica, ki je po navku svete cerkve za Bogom naj večo hvale vredna. — Mi jo tedaj hočemo veseli hvaliti s to pobožno molitvijo svetega roženkranca! — Spoznali ste ljubi moji! kako lepa je ta molitva svetega roženkranca, ktero je cerkev v čast Jezusu in Mariji vpeljala. Ali pokazati vam tudi želim.

2. Kako mogočna je ta molitva; kako veliko si s svetim roženkrancom od Boga ali Marije sprostiti, kako veliko doseči moremo. Mnogotere zgodbe iz starih in novih časov nam spričujejo, kako mogočna je molitva svetega roženkranca. Sveti Dominik je leta 1202 dolgo časa s gorečo serčnostjo pridgoval zoper krivovero, ktero so takrat Albigenzarji trosili med ljudstvom; pa pri vsem tem jih je le malo k pravi sveti veri, v katoliško cerkvo nazaj pripeljal. Kaj je bilo storiti? Sveti Dominik se začne oestro postiti, še bolj goreče moliti in Boga za pomoč prositi; posebno se pa oberne k Mariji, nebeski kraljici s velikim zaupanjem, jo prosi s solznimi očmi, da bi

Ona serca krivovercov omehčila in mu pomagala, tajiste spreobniti. Potem se mu pa prikaže Marija, vsmiljena mati, in ga nauči molitev svetega roženkranca. In sveti Dominik je to drugim na znanje dal in povsot učil sveti roženkranc moliti. Ali glejte, kako veliko je ta molitev pomagala! V kratkem je več kot 100 jezar krivovercov svoje zmote spoznalo in se v pravo, edino zveličansko cerkev nazaj podalo. Glejte, koliko moč je tedaj skazala ta molitva svetega roženkranca. Ta molitva nas varuje sovražnikov našega zveličanja. To se je že večkrat skazalo. V cerkveni dogodivšini beremo, kako je Bog po priprošnji Marije device dvakrat keršanski svet rešil silnih sovražnikov, ravno tajisti čas, ko so bratovšine svetega roženkranca po celem svetu v čast Marije svoje molitve opravljale. Leta 1571 so kristjani zmagali Turke pri mestu Lepanto; ker so sv. roženkranc molili in tako nebeško kraljico na pomoč klicali. In leta 1715 so grozovitni Turki zopet perhruli v naše dežele in so žugali, vse pokončati in pomoriti, kar je bilo živega. Ali po priprošnji Marije device so jih kristjani zopet premagali in iz naših dežel pregnali. Zatorej je papež Klemen XI. zapovedal, praznik Marije svetega roženkranca, po celem kerš. svetu obhajati v spomin tajistih dobrot in milost, ktere je Marija celemu keršanstvu skazala. —

In kakor je nekdej Marija kristjanom, ki so pobožno sveti roženkranc molili, sprosilta to gnado, da so svoje zunajne sovražnike premagali, tako nam Marija še dandanašni veliko milost od Boga prosi, ako jo s to lepo molitvijo vredno častimo; posebno nam pa to gnado dodeli, da zamoremo naše znotrajne sovražnike, naše dušne sovražnike premagovati. Nikjer ne zadobimo tako gotovo pomoči zoper nje, kakor v tej pobožni molitvi roženkranca, ako ga prav v duhu in resnici molimo. Ta molitva obudi v nas veliko zaupanje na Jezusovo zasluženje in na priprošujo matere božje. V tej molitvi kličemo tolikokrat Jezusa, ki nas je rešil po svojem britkem terpljenje in smerti; kličemo tolikokrat Marijo, ki nam je Jezusa rodila in je zdaj tamkej v nebesih pri Jezusu kronana. Že same imena Jezus in Marija, pravi pobožni Tomaž Kempčan, sta dosti močna, ž njima vse skušnjave premagati; koliko več bomo pa po molitvi svetega roženkranca moč zadobili, vse protivnike

našega zveličanja premagati, ker tukaj tako stanovitno, tako neprenehama na vrata božje milosti, na vrata serca Marijinega terkamo! — Živo so spoznali v nekdanjih starih časih veliko moč in dobroto svetega roženkranca; zatorej so ga pa tudi radi, tako pogosto, tako pobožno molili. To so pač bili nekdanji lepi časi za keršansko vero. Imenitni vojskovodji so šli na vojsko; v eni roki so držali meč, v drugi pa sveti roženkranc. Mogočni kralji so na tronih svoje krone s glave vzeli, in so s sveto molitvijo roženkranca Marijo častili. Veliko kristjanov je bilo, ki so vsak dan s svetim roženkrancem v rokah stopili pred tron Jezusa in Marije, in jima vence svoje pobožnosti v dar prinesli. Na vsako saboto in nedeljovečer, na vsako bilo in praznik večer so pobožni hišni gospodarji svoje otroke, svoje hlapce in deklice vkup poklicali, pred božjo martro, ali kako podobo Marije device pokleknili in pobožno Marijo častili z molitvo svetega roženkranca. Ni bilo nobene svete maše, da bi pobožni kristjani svetega roženkranca ne bili odmolili. Kader so po nedeljih in praznikih popoldne pobožni kmetje šli na svoje polje se sprehajati, ali kader so šli gledat po svojih vinogradih, so vzeli seboj sveti roženkranc in so tako s pobožno molitvijo si kratek čas delali in si obilnost božjega žegna sprosili. Glejte, ljubi moji! Tako so delali, tako so živeli, tako so molili kristjani v starih časih; pa je bilo tudi boljše tahrat na sveti, kakor dandanašnji; kjer se med nami tako malo žive vere, keršanskega duha najde; kjer kristjani zdaj tako malo in pa tako slabo molijo! — Zatorej pa tudi toliko hudega! —

S k l e p.

Kristjani moji! ne bodimo tudi mi tako mlačni, tako merzli za čast božjo, za čast Marijno. Radi molimo zanaprej; posebno pa radi, s veseljem, s ponižnim sercom in s pobožnim duhom molimo sveti roženkranc. Spoznali smo danes, kako lepa in mogočna je ta molitva, po kateri nam Marija toliko gnad in toliko dobrot od svojega Sina Jezusa sprosi. S veseljem in zaupanjem se posebno danes, ko praznik sv. roženkranca obhajamo k Mariji obrnimo in jo pozdravimo s besedami pobožnega Tomaža kempčana, ki tako govori: „S častjo in pobožnostjo, s ponižnim zaupanjem pred Tebe stopimo, o presveta

devica s priklonjeno glavo, s razpertimi rokami in z ginjenim sercom kličemo: Češena si Marija! in želimo, da bi se vsi angeli našemu češenju pridružili. Nič ni bolj častitljivega, tolažbe polnega; vsi, ki tvoje Imé ljubijo naj nas slišijo in na naše besede čujejo, ki kličemo: Češena si Marija! Nebesa so vesele, zemlja se čudi, pekel se trese, ko kličemo: Češena si Marija! Žalost zginje, veselje serce napolnuje, ljubezen se spet ponovi, ko vnovič kličemo: Češena si Marija! O da bi se vsi naši udje v jezike spremenili in se našemu slabemu počesenju vsi pravični in zvoljeni pridružili, da združeni kličemo zdaj in vekomaj: Češena si Marija kraljica švetega roženkranca!“
A men.

Pridiga za 17. nedeljo po binkoštih.

(Kako imamo Boga ljubiti? gov. F. W.)

„Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz celega svojega serca, iz cele svoje duše in iz cele svoje pameti.“ Mat. 22, 28.

V v o d.

Učeniki postave so se prepirali, katera bi bila v postavi naj večja zapoved. Farizejem je bil ta prepir ravno prav všeč, da so mogli Jezusa vprašati, katero zapoved kej on za naj večjo v postavi spozna. Šli so k njemu, in eden izmed njih, učenik postave, ga je vprašal: „Učenik, katera je nar večja zapoved v postavi?“ To ga je pa vprašal, da ga je skušal. Podučiti se njemu tedaj ni bilo mar, on je le hotel zvedeti, kaj Jezus od postave in njenih posameznih zapoved misli. Jezus dobro ve, da ga učenik postave le skuša, in vonder mu odgovori, kakor prav naukaželjnemu učencu. On mu reče: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz celega svojega serca,“ iz cele svoje duše in iz cele svoje pameti. Ta je nar večja in prva zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnega kakor sam sebe.“ Vedel je zdaj farizejski učenik postave, kaj ima storiti; vedeli pa so tudi drugi farizeji, katere zapovedi pred vsemi drugimi spolnovati imajo. „V dveh zapovedih, pravi

Jezus, je zapopadena vsa postava, in vsi preroki“ in te dve zapovedi ste: prva, ljubi Boga čez vse, druga, ljubi svojega bližnega kakor sam sebe. Te dve zapovedi ste med seboj v tako ozki zavezi, da se ena brez druge spolnovati ne da, zato pravi Jezus: prvi je druga enaka. O prvi zapovedi hočem jaz danes govoriti in bom vam povedal: „kako imamo Boga ljubiti.“ Poslušajte!

Razlaga.

1. Jezus nas uči, da imamo Boga ljubiti iz celega svojega serca, iz cele svoje duše in iz cele svoje pameti; to je tako zastopiti: Bogu moremo biti vsi vdani, nad njim moramo imeti naj večje veselje in dopadenje, in njemu moramo s vsemi svojimi močmi služiti. Vdani pa imamo biti njemu kakor otroci svojemu očetu, ljubiti ga imamo ko naj večega dobrotnika, in častiti in moliti ko naj višega: Njegove zapovedi moramo zvesto in pa radi dopolnovati in vse, kar on nam daje hvaležno iz njegove roke sprejemati, križe in nadloge pa, ki jih on včasih nam pošilja, poterpežljivo prenašati. To vse bomo storili, ako imamo prave ljubezni do Boga. Ali jo mi pa dro imamo? Poglejmo malo na svoje življenje, to more nam povedati.

Po čem hrepeni naše serce? Po časti in hvali, po veselji in posvetnem premoženju. Noben ni zadovoljen s tim, kar ima, vsak hoče še kaj več imeti. Tega pa ne išče pri Bogu, temuč pri svetu. Boga za njegove darove prositi, se nekteri celo sramujejo; tudi ne dajo Bogu hvale, da bi spoznali, da vsak dober dar le od njega pride, in da, kar človek premore, to le premore po moči, ki mu jo Bog da. Kedar nam dobro gre in sonce sreče naše življenje razsvetljuje, pozabimo radi čisto na Boga; kedar nas pa kaka nesreča doide smo nevoljni in mermramo, da nas Bog tako terpeti pusti. Želje in skerbi, ki jih imamo, vse so na posvetno obrnjene in mi iščemo le to, kar je na zemlji, ne pa tega kar je v nebesih. Dokler pa mi s svojim sercom tako na svetu visimo, prave ljubezni do Boga nikoli imeti ne moremo. Da se more ljubezen do Boga v našem sercu vneti, moramo posvetne želje in skerbi bolj na stran djati in svoje serce od sveta odtergati in k Bogu obrniti. To nas uči sv. apostel Joanez rekoč: „Nikar ne ljubite

tega sveta, pa tudi ne, kar je na svetu. Če kdo svet ljubi, ljubezen do Očeta v njem ni. Zakaj vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, in poželjenje oči in napuh življenja, vse to ni od očeta, ampak od sveta. Svet pa preide in njegovo poželjenje, le kdor voljo božjo stori, ostane vekomaj.“ I. Joanez 2, 15—17. Oh ne vežimo svojega serca tolkaj na svet! svet mine in vse njegovc veselje, od njega nam ne ostane ničesar. Prave in stanovitne sreče in veselja nikjer ne najdemo, kakor le pri Bogu v nebesih. Totje naj obrnimo svoje serce in hrepenimo in poželjimo po nebeških darovih; da bodemo pa vredni jih došči, naj ljubimo Boga, zakaj le tisti, ki Boga ljubijo, bojo nebesa dosegli. Sv. apostelj Paul uči: „Nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo in nobeno človeško serce ni počutilo, kar je Bog tim pripravil, ki njega ljubijo.“ I. Moz. 2, 9. Glejte, če bomo mi Boga ljubili, nam bo to ljubezen povernil z neizrekljivimi dobrotami. Ljubimo tedaj njega, pa ne samo z besedami, temuč v resnici in djanju.

2. Jaz pravim ljubimo Boga v resnici. V resnici pa tisti Boga ljubi, ki ima ljubezen v sercu, da je od nje tudi ginjen. Marsikteri moli: O moj Bog, jaz te ljubim iz celega serca,“ ali njegove serce od tega nič ne počuti, kar njegove usta govorijo. Glejte, ta nima resnične ljubezni do Boga. Ni tedaj dovolj, da molimo: „O moj Bog, jaz te ljubim iz celega svojega serca, ker si ti nar večja in vse ljubezni vredna dobrot“, mi moramo to, kar z besedami izrečemo, tudi v sercu počutiti. Res ser da se ljubezen do Boga ne da tako počutiti, kakor ljubezen do kakega človeka, ki ga prav za ljubo imamo, vonder ogreje ona naše serce in ga nagne, da dobimo več dopadenje do Boga in da tudi z veseljem njemu služimo. Nad tem more tedaj vsak spoznati, ali ima ljubezni do Boga. Kdor v cerkev rad ne hodi, kdor molitve in druge dobre dela, ki bi jih imel opravljati, opušča, ta nima ljubezni do Boga. Znamnje, po katerem se spozna, da kdo Boga resnično ljubi, je dopadenje in veselje, ki ga na božjih rečeh najde.

3. Svojo ljubezen do Boga moramo pa tudi v djanju skazovati. Kogar za ljubo imamo, temu si tudi prizadevamo storiti, kar mu dopada. Otroci, ki svojo starše za ljubo imajo, kako si prizadevajo njim vstreči, kar le vidijo, da starši radi

imajo, to njim storijo, in se tudi varujejo, jih razžaliti. Tako moramo tudi mi svojo ljubezen do Boga v djanju skazati. Povsod se moramo lepo zadržati, da Boga ne razžalimo, in vse, kar delamo, moramo storiti k njegovi časti. Posebno pa moramo gledati, da božje zapovedi zvesto spolnujemo; po dopolnovanju božjih zapoved se ja ljubezen do Boga nar bolj skazuje. Kristus pravi: „Kdor moje zapovedi ima in jih derži, ta me ljubi.“ Joan. 14, 15. Sv. apostel Joanez uči: „To je ljubezen do Boga, da njegove zapovedi deržimo in nja zapovedi niso težke.“ I. Joan. 5, 3. „Moji otroci, naj ne ljubimo z besedami in z jezikom, ampak v djanju in resnici.“ Glejte tedaj, da tako tudi vi svojo ljubezen do Boga v djanju na znanje dajate!

4. Ljubezen, ki jo do Boga imamo, pa ima biti čez vse, to je: Boga moramo bolj ljubiti kakor vse druge stvari in reči. Ljubi so nam starše, bratje, sestre, dobrotniki, prijatelji, drago nam je blago, premoženje, drago nam je zdravje in življenje; ljubši, kakor vse to, mora nam vonder še Bog biti, njega moramo nar bolj častiti, in nar bolj goreče ljubiti, zato moramo pa tudi nja voljo nar bolj spoštovati in njemu nar bolj pokorni biti. Kar nas zadržuje, da njemu zvesto služiti ne moremo, to moramo tedaj zapustiti, ako bi nam še tako ljubo bilo. Nja zapovedi moramo tudi dopolnovati, ako bi še tako težko nam djalo jih dopolniti. Lep izgled goreče ljubezni do Boga daje nam Abraham. Ko mu je Bog zapovedal, domačo deželo zapustiti, jo je zapustil in je bil tudi pripravljen Bogu darovati svojega edinega sina. — Stari Eleacar je terpel naj hujše martre iz ljubezni do Boga in je ostal do konca življenja v njegovi službi stanoviten. Lep izgled goreče ljubezni do Boga dajejo nam tudi apostelni. Od njih beremo v djanju apostolskem, da so veseli šli pred sodbo in so se nehali gajžlati. Vsi razun Joaneza so bili grozovitno vmorjeni zavoljo sv. vere, ki so jo oznanovali do smerti, kakor jim je Jezus zapovedal. Kako je bil sv. apostel Pavl od ljubezni božje vnet, spričujejo njegove dela. Kar se je bil spreobernal, je bil ves goreč za sv. vero Jezusovo in je šel po svetu, oznanovat jo Judom in ajdom. On ni porajtal nobene nevarnosti, se ni zbal ne preganjanja ne smerti. On sam od sebe pravi: „Kdo nas bo

tedaj ločil ljubezni Kristusove? Nadloga? britkost? ali lakota? ali golota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? Vse premagamo za listega delj, kateri nas je ljubil. Zakaj terdno vem, da ne smert, ne življenje — ne sedajno, ne prihodno — ne druga stvar nas ne bo zamogla ločiti ljubezni božje, katera je v Kristusu Jezusu Gospodu našem.“ Rim. 8, 35, 39. Ti izgledi kažejo, koliko prava ljubezen do Boga premore. Ona navda človeka s čudno močjo, da mu nič ni pretežko, kar ima Bogu k česti storiti ali prenesti. Oh da bi bile te ljubezni naše serca napolnjene, kako bi mi bolj s veseljem Bogu služili in kako bolj skerbno tudi greha se varovali!

S k l e p.

Boga ljubiti je prava in naj večja zapoved. Ja, Boga ljubiti je tako potrebno, da vsak, ki hoče zveličan biti, ljubezen do Boga imeti mora. Ko bi kdo še tolkaj dobrega storil, pa bi ljubezni do Boga ne imel, nič bi mu ne pomagalo. Sv. apostel Pavl pravi: „Ko bi angeljske in človeške jezike znal, ljubezni pa bi ne imel, bi bil ko bučec bron in berneč zvon: In ko bi vse blago svoje vbogim razdal, ja dal clo svoje truplo, da bi zgorelo, bi pa ljubezni ne imel, nič bi mi ne pomagalo.“ Če tedaj hočemo k Bogu priti, naj ga ljubimo, ljubimo ga pa čez vse drugo, to je, nad njem moramo imeti naj večje dopadenje in veselje, na nja moramo naj rajši misliti in njemu si moramo prizadevati nar bolj dopasti s tim, da smo pokorni in zvesto dopolnujemo njegove sv. zapovedi. Ako Boga tako ljubimo, bo tudi on nas ljubil, zakaj:“ Bog je ljubezen in kdor v ljubezni ostane, ostane v Bogu in Bog ostane v njem.“ O vsmiljeni nebeški Oče! omehči naše serca in užgi v njih ogenj ljubezni do tebe, da ti bomo kakor pokorni otroci vselej vdani in tako tvoje ljubezni vredni. Amen.

Pridiga za zahvalno nedeljo.

(Zakaj nam Bog tudi slabe letine pošilja? gov. L. A.)

„Ime Gospodovo bodi čišeno!“ Job. 1, 21.

V v o d.

Solnce ne sije zmeraj na nebu. Tamni oblaki ga nam mnogokrat prikrivajo. Viharji in hude vremena razsajajo po zemlji in za jasnimi dnevi slede oblačni in deževni. Da se pa vreme tako premenja je prav koristno. Zakaj, ko bi zmeraj solnce sijalo, vse bi se posušilo, ko bi zmeraj deževalo, nobeden sad bi ne dozorel. Raznolično vreme pa oživi, očisti zemljo, in jo rodovitno stori. Taki premeni vremena pa tudi človeku in vsem stvarjem hasnejo. Kadar je bilo poprej več deževnih dni, dokaj prijetniša se nam potem zemlja dozdeva. Vse je lepše, vse bolj zeleno. Če včasih tudi viharji in hude ure kako škodo naredé, vendar nam prinesejo še veliko večí dobiček. Viharji in hude ure varjejo zemljo in vode gnjilobe, očistijo zrak in ga zdravega ohranijo s tem, da preženejo mnogotere kužne drobcé, iz katerih bi se lahko s časoma hude bolezni iscimile.

Kakor vse stvarjenje, tako se spreminja zmeraj tudi naše življenje. Zdravje in bolezní, vojske in mir se zmeraj med seboj verste. Tudi to je prav in dobro. Po bolezní zdravje, po vojski mir veliko več obrajtamo. — Tako so tudi zdaj dobre, zdaj slabe letine. Mi sami smo že dobre letine pa tudi lakoto in dragino doživeli. In ravno letošnja letina je sploh bolj slaba kakor dobra.

Zakaj, ljubi moji se verste dobre in slabe letine med seboj? Zakaj nam Bog ne pošilja le zgolj dobrih in rodovitnih let? Zakaj nam vselej našega polja ne blagoslovi?

Danes se obhaja po več krajih zahvalna nedelja; ali imamo prav, da se danes Bogu zahvaljujemo, ker letina ni bila zmed naj boljših? Glejte, to moramo prav razumeti, da spoznamo od ene strani božjo modrost v vseh njegovih naredbah in pripušenji; od ene strani pa, da se mirno in voljo vdamo v to, kar nas še čaka.

Da, ljubi moji tudi letos, ceravno letina ni bila dobra, moramo Boga zahvaliti in zahvalno nedeljo praznovati! Tudi o slabih tetinah moremo in moramo z Jobom reči: „Ime Gospodovo bodi češeno!“

Zakaj da moramo zmeraj Bogu hvaležni biti, homo spoznali, ako premišljujemo: Zakaj da nam Bog tudi slabe letine pošilja?

1. Zavoljo naših grehov, in

2. Zavoljo Svojih neskončno modrih in prelju-beznivih namenov.

Razlaga.

I. Slabe letine nam Bog pošilja:

1. Zavoljo naših grehov sploh. Greh nam odvzame božji žegen v dušnih in božji žegen v telesnih potrebah.

a) Iz greha pridejo nerodovitnost zemlje, viharji in hude ure. Iz greha pride, da se potimo in solzimo pri delu, da nam pa vendar zemlja le ternje in osat rodi. Že perve strani sv. pisma nam pričajo in poterde to resnico. Ko sta bila prva dva človeka grešila, rekel je Bog Adamu: „Prekleta bodi zemlja v tvojem delu“, t. j. zavoljo tvojega greha. „Ternje in osat ti bo rodila.“ „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.“ (1. Gen. 3. 17 itd.) Te besede nam pričajo, od kod da pridejo vsi zlegi na tem svetu. Glejte, iz greha toraj izvirajo vse nadloge, težave in britkosti.

b) Zavoljo greha je Bog od nekđaj žugal s kaznijo in posebno z nerodovitnostjo. Izraelcom je rekel: „Ako ne bote poslušali in spolnovali vseh mojih zapovedi, poslal vam bom nanagloma revšino. Zastonj boste seme sejali. Dal vam bom od zgorej nebo kakor železo in zemljo kakor bron. Zastonj boste delali: Zemlja ne bo pognala rastljin, in drevje ne bo sadu obrodilo.“ (Len. 26, 14 itd.) „Zapovedal bom“, pravi Bog, „oblakom, da ne bodo dežja dali.“ (Iz 5.) Kar je Bog žugal, spolnilo se je bilo na tanko za Elija. Tri leta in 6 mescov ni celo nič deževalo, ker so se bili kralj Ahab in ljudstvo malikovanju vdali. (3. kr. 17.)

„Ogenj, toča, lakota in smert“, govori Bog (eccl. 39, 35) „vse to sem v maševanje vstvaril.“ Strašna lakota, ktera

je bila Jeruzalem zadela, kaj je bila drugega, kakor kazen za hudobijo in terdovratnost Judov in za njih nehvaležnost do božjega Sinu?

Ker pride vsa revšina iz greha in kakor kazen od Boga, zato je bil pozdravil sv. Lup (us), škof na francozkem, Atila, kralja Huncov, ki je vse z ognjem in mečem razdiral, z besedami: „Zdrav mi bodi, ti šiba božja!“

Slabe letine nam pa tudi Bog pošilja:

2. Zavoljo nekterih grehov posebej. In posebno:

a) Zavoljo nečistosti. Od te pregrehe govori sv. pismo: „Ona je dereč ogenj, kateri vse rastljine v korenine požge.“ (Job. 31, 12.) Ozrite se v tiste kraje okoli Jordana, kjer so nekdanj mesta Sodoma, Gomora itd. stale. Sv. pismo pripoveduje od tega kraja, da je bil lep kakor raj gospodov. Lot ga je bil zavoljo njegove rodovitnosti izvolil za se in za svojo veliko čedo. Kaj pa je zdaj iz tega lepega kraja? Pušava, kjer ne raste nobena trava in nobeno zeliše. Noben drug sad ne raste tam, kakor tako imenovane Sodomske jabelka, in te so znotraj sam pepel. Od kod tako čudna prememba? Prebivavci tega kraja so bili hudobni, in veliki grešniki pred gospodom. Posebno pak nečistosti vdani. „Gospod je deževal“, pravi sv. pismo, „na Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj z neba, in pokončal je te mesta in vso deželo okoli, vse prebivavce mest, in vse zeliša po polju.“ (I. Gen. 19, 24, 25.) Glejte, tako je bila nečistost res dereč ogenj, ki je vse zeliša v korenine požgal. Tudi dandanašnji je nečistost mati revšine in nadlog. Zakaj, tisti Bog, ki je nekdanj mesti Sodomo in Gomoro strahoval, ali je mar spremenljiv? O ne, marveč zmeraj tisti ostri Sodnik, ki še vedno dobro z dobrim, hudo s hudim povračuje.

b) Zavoljo napuha in nehvaležnosti. Mi Boga za prijete dobrote po vrednosti ne zahvalujemo, in nočemo, saj v djanju ne, spoznati, da vse, kar smo in kar imamo, smo in imamo le od Boga. Mi nočemo z Davidom spoznati, da smo „berači in reveži“ pred Bogom. (Ps. 39, 18.) Spozabili smo, kar sv. Paul pravi: „Kaj imaš, o človek, kar bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, zakaj se hvališ, kakor bi ne bil prejel?“ (I. Kor. 4, 7.) Torej zaupajo ljudje na pridnost svojih rok, na

spretnosti in znanje pri kmetovanju, na gnoj itd. le na Boga in njegov žegen ne zaupajo. Od tod pride, da Boga žegna ne prosijo in da mu za njegove dobrote niso hvaležni. Zato Bog nas napuhnjene ponižuje in nehvaležne kaznuje. Sv. Bernard pravi po pravici: „Nehvaležnost je podobna obleku, ki zakriva svetlo luč solnca; nehvaležnost je visok zid med Starnikom in stvarmi. Kakor veter zemljo posuši, tako posuši nehvaležnost potoke božjih milosti.“

Ker je dandanašnji svet toliko napuhnjene in nehvaležen, čuda ni, če nam potem manjka božjega žegna.

Bog je govoril nekdanj Izraeljcom po preroku Ozeju (2. d): „Vaša mati malikuje. Ona ni hotla spoznati, da sem ji jaz dal žito, vino, olje, zlato in srebro, kar je maliku darovala, torej ji bom preč vzel žito, volno in predivo.“ Ker ljudje Bogu dolžne časti ne dajo, in njegove dobrote maliku, t. j. grehu, darujejo, zato jim Bog odvzame žegen na polju. Tudi kristjani ne obračajo božjih darov Bogu v čast in sebi v izveličanje, ampak božje dari obračajo v greh in sebi v pogubljenje, zato jih po pravici Bog strahuje s slabimi in nerodovitnimi letinami.

c) Zavoljo zapravljivosti. K zapravljivosti se šteje posebno posiljena lepota v obleki, zlasti pri kmetiških ljudeh, nezmernost v jedi in pijači.

Lahko se reče. Boljše če so letine, toliko več je grehov. Če nam Bog da dobre, rodovitne leta, ne rastemo v dobrih delih, v molitvi, postu, milošini itd., temoč v slabih delih posebno v nečimernosti na obleki, v nezmernosti itd. z besedo: v vsakoterih grehih. Sv. evangelji nam pripoveduje od nekega moža, komur je njiva prav bogato rodila. V kaj pa je on obernil ta božji žegen? Mar v dobre dela? O ne, vse je hotel za se obderžati, in sam sebi je rekel: Počivaj, jej in pij, in bodi dobre volje. (Luk. 12.) Tako delajo velikrat tudi dandanašnji ljudje, kadar kaj imajo. Sv. pismo pravi od Izraeljcov „Usedli so se k jedi in pijači in so vstali k igranju.“ (2. Mojz. 32, 6.), tako delajo velikrat tudi kristjani. Kakor je bil zgubljeni sin vso veliko dedino po očetu zapravil z razuzdanim življenjem (Luk. 15.) tako dela tudi mnogo kristjanov, kadar

jih Bog s časnim premoženjem požegna. Premoženje obernejo v greh. Z božjimi darovi le Boga žale. Ni čuda potem, če nam Bog svoje darove odtegne. Če bi nas kak nališpan in nakrišpan berač daru prosil, ali bi mu kaj dali? Ali pa, če sin očetovo pomoč zapravlja in v svojo lastno nesrečo obrača, ali mu bo mar modri oče še zanaprej kaj dajal. Ali mu ne bo svoje pomoči odtegnil, ali saj prikrajšal? Ravno tako dela tudi Bog z nami; ker vidi, da Njegove darove in dobrote zapravljamo v svojo časno in večno nesrečo, zato jih nam odtegne ali saj prikrajša po slabih letinah.

Da, greh je, ki našemu usmiljenemu Bogu roke zaklene, da nam svojega žegna ne dá. Ako premišljujemo strašne pregrehe, s katerimi se Bog zmeraj žali, moramo s sv. Gregorjem spoznati, „da vse nadloge, katere terpimo, smo z grehi zaslužili“. Toraj moramo tudi s pohlevnostjo in s pokornim sercom sprejeti vse, kar nam Bog pošlje in reči: Imc gospodovo bodi češeno!

Še bolj pa bomo spoznali to resnico, ako na dalje premišljujemo neskončno modre in preljubezniive namene, iz katerih nam Bog nerodovitne leta pošilja.

II. Ako nam Bog včasih bogate žetve ne da in pripusti revšino čez ljudi, ima v tem vselej premodre in preljubezniive namene, in Bog je zmeraj naš Oče, ali nam daje ali jemlje, ali nas blagruje, ali pa kaznuje. Vseh skrivnosti božjih naredb scer ne moremo preiskati, ker še le v večnosti se nam bodo vse odperle, in še le v večnosti nam bodo vse skrivne pota božje previdnosti jasne in umevne. Pa že to, kar z lastno pametjo spoznamo, in kar nam v tem oziru sv. pismo pripoveduje, zadostuje, da spoznamo modre in ljubezniive božje naredbe, po katerih nam svojega žegna včasih ne da.

1. Ko bi bile le zgolj dobre leta, božjih darov in dobrot bi toliko ne porajtali. Ako kdo dolgo kako dobroto vživa, ne porajta veliko nanjo. Še le potem spozna, koliko je bila vredna, kadar je več nima. Človeško serce je nenasitljivo in nikdar ne reče: Dosti imam. Izraelcom se je bila sladka mana v pušavi pristudila, ker so je vsak dan jedli. Koperneli so po mesu. Ravno taka je tudi z nami. Pomislite le nekoliko let nazaj, dokler je bilo krompirja dovolj. Kako so se

ga bili ljudje že prinajedli! Zaničevali so ga, celo preklinjali. Bog pa dela z nami kakor moder zdravnik z bolnikom. Če si je bil bolnik z jedmi želodeč preobložil, zdravnik mu naloži post, da mu bodo jedi spet dišale. Tako tudi Bog, Kadar se njegovih darov nasitimo, jih nam vzame, tako da v slabih letinah njegove darove spet po vrednosti cenimo in ga za nje prosimo. Zgubljeni sin, ki se je bil v obilnosti prevzel, bi bil rad v lakoti z otrobi se nasitil. Glejte, kako moder je Bog v svojih naredbah!

2. V slabih letinah spozna človek, da je nič, oberne se k molitvi in k Bogu. Če človek z vso svojo močjo in umnostjo ne premore lepega vremena narediti, če z vsem svojim delom in vpiranjem ne more sadu na polju in po njivah gnjilobe obvarovati, potem začne oči in roke vzdigovati proti nebesom, od kodar samo pomoč pride, potem še le spozna, da Bog je Edini, ki nam kruh deli, in kliče: „Oče naš, kateri si v nebesih! daj nam dans naš vsakdanji kruh!“ — Potem pa tudi človek spozna svoje zadolženje pred Bogom. Kadar je Bog Izraeljce s hudimi časi tepel, vselej so se k Bogu obrnili, v sreči pa so nanj pozabili. Dokler se je zgubljenemu sinu dobro godilo, ni mislil na očeta, v revšini pa je spoznal svojo krivico, ter se povernil nazaj na očetov dom. Marsikterega človeka tudi dandanšnji le revšina poniža, spreoberne in pobiljša. Res je, kar pravi sv. Gregor: „Nesreča spreoberne.“ Glejte iz ljubezni torej Bog ljudem nadloge pošilja. Tepe jih, da bi jih ozdravil, kaznuje jih, da bi jih rešil.

3. V letih pomanjkanja in potrebe ljudje marsikteri greh opuste. Ljudje so tako rekoč prisiljeni zapustiti greh, posebno nečimernost v obleki, nezmernost v jedi in pijači. Godi se ravno tako, kakor z ognjem. Kadar je ogenj vse požgal, vgasne. Take neha tudi greh, kadar se nima s čim rediti. Kadar je bil zgubljeni sin v revšino zagazil, nehale so bile ob enem njegove pojedine in pregrehe.

4. Poslednjič se v letih pomanjkanja in revšine veliko dobrega stori. Revni imajo priložnost, s poterpežljivostjo nebesa si vkupiti, bogati in premožni pa z dobrimi deli. V slabih letinah imajo ljudje priložnost, veliko dobrega storiti in ljubezen do bližnjega v djanju poterditi. O

koliko zasluženj in zakladov za nebesa so si svetniki ravno v slabih dneh z usmiljenjem nabrali! Koliko zasluženja si je bil veliki škof in kardinal, sv. Karol Boromej v Milanu o času lakote in kuge nabral! Vsak dan je nasitil 3000 ljudi, vse svoje časno premoženje je bil razdelil, in je sam lakoto terpel, da je druge nasitil. Toliko zasluženja bi si svetniki ne bili pridobili, ko bi ne bilo slabih časov, časov revšine in nadlog. Keršanska ljubezen bi se ne bila toliko lepo razodela, tudi ne tolikega plačila zaslužila. — Tako obrodé tudi slabe, nerodovitne leta veliko dobrega in Bog jih nam pošilja za poskušnjo in poboljšanje. Po božji previdnosti so ravno tako koristne za nas, kakor viharji in hude vremena. Zaupajmo torej zmeraj v Boga, in v njegovo modro in ljubeznipolno previdnost! Z voljo in vdanostjo terpimo vse, kar nas na tem svetu zadene in terdno vevajmo, da modra božja previdnost vse k naši sreči obrača. V dobrin in slabih letinah klicimo zmeraj z Jobom: „Ime Gospodovo bodi češeno!“ Amen.

Pridiga za 19. nedeljo po binkoštih.

(Malo jih je zveličanih; gov. L. D.)

„Veliko jih je poklicanih, malo pa zvoljenih.“ Mat. 20, 16.

V v o d.

Poslušajte, kar bote slišali dans. Resnica je taka, da vas lahko s strahom in trepetom napolnuje, vonder naj pa vas nikar ne zmoti, da bi se prestrašili in obupali. Sv. Janez Krizostom je v imenitnem mestu Antiohii pridigoval, in veliko množico svojih poslušavcov vprašal: Kaj se vam zdi, koliko jih bo iz našega mesta, v katerem jih toliko tavžent prebiva, zveličanih? Nobeden poslušavcov mu ni mogel na to vprašanje odgovoriti; zato je sv. Krizostom sam odgovoril: Ne rad, pa vender vam hočem povedati. Zmed toliko tavžent jih ne bo sto rešenih! Čudno ga poslušavci gledajo, in nad tim stermijo, kakor da bi ne bilo verjeti, kar jim svetnik spričuje. Pa še bolj se zavzamejo, ko jim sv. mož dalej pove: Nikar ne mislite, da sem kaj preveč rekel; zakaj bojim se,

da zmed vseh sedanjih poslušavcov še sto zveličanih ne bo; zakaj, le pomislite, kako velika da je hudobija pri mladini; kolika zanikarnost pri starih. Nihče že ne skerbi, da bi otroci se prav in spošteno zredili; pobožnost je zginila, ni jih lepih zgledov, ne brumnega življenja. In če jaz vas dans vprašam: koliko zmed nas jih bo zveličanih? mi bote nazadnjic že vedli odgovoriti; zakaj pokazal bom vam danes; „Kako da si dobrotljivi Bog vse prizadeva, da bi jih več se zveličalo, in 2. kako da si pa ljudje clo malo, pogosto nič ne prizadevajo, da bi se zveličali.“ Ljubi moj Jezus! ki ne želiš, da bi se kaj mojih poslušavcov pogubilo, ampak da bi se vsi zveličali, o pomagaj mi, da bojo od tvoje gnade razsvitljeni se vsi spreobrnili, in po tvojih sv. navkih do konca stanovitno živeli! Vi pa, se lepo pripravite!

Razlaga.

1. Kakor skerbni, ljubeznivi oče svoje otroke je Bog prva dva človeka v nar lepši kraj posvetnega raja postavil, jih je lepo podučil, in jim eno samo drevo prepovedal, da naj nikar ne jesta od sadu, da ne umerjeta. Kaj sta pa storila prva človeka? Da sta okusila škodljivi prepovedani sad, sta dala svojo nedolžnost, božjo prijaznost, vso srečo in raj; in pri nas ni mar ravno tako? Bog se je vbogih prvih staršev in njih otrok vsmilil, jih potolažil, jim Odrešenika poslati obljubil, in jih čedno podučil, kako da naj pravično in srečno živijo. Ali kaj ljudje storijo? Množijo se, in več ko jih je, je tudi hudega več in več med njimi. Požrešno razujzdano živijo, se med sebo sovražijo, tarejo in toliko krivično delajo, da je Bogu, po človeško reči, žal bilo, da je na zemlji ljudi vstvaril. Iz vseh milijonov, ki jih je ob časi Noeta živelo, je bilo samo osem pravičnih, ki jih je Bog v Noetovi barki ohranil. Vsi drugi so v vesoljnem potopu potonili. Poglejte jih veliko poklicanih, malo pa zvoljenih. Bog je rodovino pravičnega Noeta požegnal, po vsi zemlji so se razmnožili, pa tudi hudobija se je množila ž njimi po svetu. Pozabili so ljudje scasoma tudi svojega stvarnika. Namesto pravega, edinega Boga so mrtve molike molili in se v pregrehe nečistosti tako deleč zgubili, da o času starega očaka Abrahama v petih sosednih mestih

Sodome ni bilo deset pravičnih najti. Bog jih je moral z živim ognjem pokončati; le pravičnega Lota in njegove hčeri je po angelju rešil. Tako še zdaj ljudje delajo, in si sami pekel vne-majo. Ali jih vidite veliko poklicanih, malo zvoljenih? — Zveste služabnike na zemlji še ohraniti, ki bi ga prav spo-znavali in pridno molili, je zvolil neskončno vsmiljeni Bog Abrahama in njegov rod, se je ž njim zvesto zavezal, in na Egiptovskem njegove mlajši toliko pomnožil, da je bilo o času Mojzeša 600,000 moških vojakov Izraelskega ljudstva, ki jih je Mojzes na božje povelje iz Egiptovske sužnosti proti rudečemu morju v obljubljeni deželi peljal. Jih srečne storiti je Bog velike čudeže delal, je pokončal njih sovraž-nike, skerbel bolj kot oče za svoje otroke jih srečno v ve-selo, obljubljeni deželi pripeljati. Kaj mislite, koliko jih je zmed vsih 600,000 v obljubljeni deželi prišlo? Samo dva moža, pravični Jozue in Kaleb. Vsi drugi so se v pušavi puntali, Boga žalili. Zato jih je pa Bog po pravici tudi tam pokončal. Poglejte jih veliko poklicanih, malo pa zvoljenih! — Kaj vse je dober Bog svojemu Izraelskemu ljudstvu storil, da bi bogaboječe in srečno bilo! Veliko sto in sto let jim je dajal modre sodnike, pravične kralje, svetoželjne duhovne, jim je pošiljal preroke in učenike, da bi jih v pravi, sv. veri ohranil. Kaj pa je ljudstvo storilo? Boga so nehvaležno zapustili, njegove zveste služabnike morili, molikom so clo svoje otroke v čast žgali. In ko je prišel sam božji Sin na svet ljudi iskat, je našel nekoliko ubogih pastirjev, ki so ga spo-znali, le nekoliko ribčev, ki so za njim šli: Svet je po njem vstvarjen, ali svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel, ali njegovi ga niso sprejeli. Tako glejte! ljudje znajo! zato je veliko poklicanih, pa malo zvoljenih.

Kaj pa je neskončno vsmiljeni Bog še storil, da bi bil vse ljudi bolj gotovo zveličal? Svojega preljubega, edinoro-jenega Sina je dal, da, kdor koli v njega verje, se ne pogubi, ampak ima večno življenje. Jezus je učil, čudeže de-lal, gluhih pomagal, da so slišali; mutastim, da so govorili; kruljevim, da so hodili; bolnike je ozdravljaj, mertve k življenju obudoval; vse njegovo življenje je bilo polno mi-

losti in dobrot. Kaj pa so ljudje njemu storili? Na križ so ga pribili, grozovitno ga vmorili! Tako delajo ljudje! — Nas odrešiti in večno zveličati je hotel Jezus umreti, njegova prelita kri je cena zveličanja za vse ljudi. Ljudi posvetiti v božje otroke in jim podariti vse nebeške dari, ki so k zveličanju potrebni, je poslal sv. Duha. Po vsem svetu je razposlal svoje aposteljne in učnike ljudi učiti, jih krstiti, in v božje kraljestvo milosti klicati. Kaj pa so hudobni ljudje storili? Z mečem in ognjem so božje poslance preganjali, so tavžente zvestih prijatlov božjih in svojih narvečih dobrotnikov pomorili, potoke nedolžne kervi prelili, in hotli pravo vero, edino kraljestvo svojega zveličanja pokončati, kraljestvo hudičevo pa razširati. Kar so delali ljudje nekđaj, delajo neprenehoma še zdaj, malo za zveličanje ali clo nič, veliko, veliko pa za svoje pogubljenje storijo. In zato bo veliko več pogubljenih, kot pa zveličanih. Kaj pa je vonder vzrok vsega tega? bi me marsikdo lahko poprašal. O le zvesto poslušajte saj vam bom povedal, da bote sami to resnico lahko razumeli.

2. Prav očitno nam Jezus pove, da zveličani so tisti, ki so čistega serca, ker oni bodo gledali Boga. Nič nečistega v nebeško kraljestvo prišlo ne bo. Zato se clovek v kopelji sv. kersta omije, svatovsko oblačilo posvečujoče gnade božje obleče, in je ljubljen otrok božji. Toda, kako dolgo pa nosijo mladenči in dekleta to prvo oblačilo nedolžnosti? Nekteri še ne do desetega — štirnajstega leta, malo jih ohrani svojo nedolžnost do dvajsetega leta. Med sto ženinami jih je komaj deset, zmed sto nevest jih je komaj dvanajst po resnici in pravici, ki bi deviški venec k poroki prinesli. Vse si prizadeva ljubo mladino le predko je mogoče ob nedolžnost pripraviti, v nesramno znanje, v nečisto djanje in druge pregrehe zapeljati. Ali pa je mar to steza, ki pelje v nebesa? To je široka cesta v pogubljenje! Veliko jih je na pot nedolžnosti poklicanih, malo malo pa zvoljenih. Le samo dva pota peljeta v nebesa: pot nedolžnosti in pokore. Kdor pot nedolžnosti zgubi, se mora pota pokore poprijeti. Zato Jezus pravi: Ako se ne poboljšate, in pokore ne storite, bote vsi

pogubljeni. Kako pa delajo ljudje pokoro? Veliko jih vidimo očitnih grešnikov, malo pa pravih spokornikov. Koliko jih je, ki vsak dan grešijo, pa komaj enkrat v letu k spovedi grejo. Zapeljujejo nedolžnost, dajejo pohujšanje, imajo po cele leta sovražtvo, se bogatijo, se pičajo s krivičnim blagom, in mislijo, če se po verhu malo spovejo, nekoliko očenašov odmolijo, ali kake krajcarje ubogajme dajo, da je pokore dovolj? Iz njih sadu pravi Jezus jih bote spoznali, če pravo pokoro delajo; ali sadu clo nobenega pri takih viditi ni, ali če se prikaže, je le slab. Taki grešniki v pregrehe zagreznjeni, se ne dajo od milosti božje zbuditi, zbudili se bojo, ko jih bo trobenta iz prahu pred sodbo božjo poklicala. Je mar tako življenje brez vse pokore pot v nebesa? Sami lahko spoznate, da ona le v pekel pelje.

Zveličani so, pravi Jezus daleč, ki božjo besedo poslušajo, ohranijo in po nji živijo. Ali kje so goreči prijatli božje besede? Veliko jih je, ki za pridige ne marajo, pri njih dremljejo in spiyo, od keršanskih navkov pa ostajajo, in jih še blizo ni. Taki božje besede ne spoznavajo, pa jih tudi Bog poznal ne bo. Pojdite, je rekel Jezus svojim namestnikom, in kjerkoli vas sprejeli ne bojo, jih pustite, prah, ki se bo vas prijel, stresite. Povem vam pa, da Sodomljanom se bo na sodni dan ložej godilo, kot pa takim kristjanom. — Kristus je rekel: Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi. Njegove zapovedi niso teške. Kako gerdo pa kristjani z božjimi in cerkvenimi zapovedmi ravnaajo, in jih prelomlujejo. Preklinjati in rotiti se je sploh pri vseh v navadi. Ob sv. nedeljah in praznikih kupovati in prodajati, nalagati in voziti kristjani za greh več nimajo, pijanci in razujdanci v nar svetejših dneh nar več pohujšanje delajo. Je mar to prava steza v nebesa? Oh dragi! to je široka cesta, ki v pogubljenje pelje, in veliko jih je, ki hodijo po nji. — Kristus pravi: Nebeško kraljestvo silo terpi in le tisti, ki si silo prizadevajo, ga bojo deležni. Ali koliko jih je, ki bi si za nebesa kaj prizadevali, ali kaj preterpeli? Moliti je mnogim kmalo dolg čas; postiti se je pretežavno; vbogajme dajati se marskterim premoženje smili;

svoje dolžnosti zvesto spolnovati je preteško, svoje hude navade zatirati, razvajeni mislijo, da ni mogoče. Še žlice jedi si o nekterih urah pritergati ne morejo, ne kake žalbesedice voljno prenesti. Je pa le to prava pot v nebesa? O veliko jih je poklicanih, malo pa zvoljenih! — Jezus opominja: Zveličani so, ki jih Gospod, ko pride, pripravljene najde. Bodite pripravljene, ker ne veste ne ure ne dneva, kdaj da Gospod pride. Blagor tistemu hlapcu, ki ga Gospod, ko pride, tako delati najde. Koliko nas pa je pripravljenih umreti? Morebiti kako nedolžno dete! Naj bi dans Bog kakega angelja poslal, da bi poklical mladenca, deklico v večnost rekoč: Duša! pojdi k Gospodu, svojemu Bogu! Ves bled mu bo odgovoril: Oh pusti me, še nisem pripravljen. In ko bi smert tudi po staro, revno babico prišla, tudi ona bi jo prosila: Pusti me še kake leta živeti, da se umreti pripravim. Če pa smert tudi odlaga, in še le v desetih, dvajsetih ali petdesetih letih pride, pripravljene le našla ne bo. Večidelj ljudi mora tedaj nepripravljenih pobrati; za to je pa tudi veliko poklicanih, malo pa zvoljenih.

S k l e p.

Zdaj pa še nekaj malo pomislite, dragi moji! kaj da Bog vse stori nas zveličati; koliko navkov, zakramentov in zveličanskih pomoč da je vsakemu dal, ker hoče, da bi vsi ljudje zveličani bili, kako malo pa da ljudje za zveličanje svoje skerbijo, kakor da bi bili nekako prisegli, da hočejo pogubljeni biti. Ali ne bote tudi vi poterdili, da jih je veliko poklicanih, malo pa zveličanih. Hodite skoz oske vrata, opominja Jezus, ker široke so vrata in prostorna je pot, ki pelje v pogubljenje, in veliko jih je, ki hodijo po nji. Kako voske pa so vrata in tesna je pot, ki pelje v življenje in malo jih je, ki hodijo po nji. Oh usmiljeni Jezus pomagaj nam, da hodimo po stermin in tesni stezdi, da pojdemo tudi enkrat skoz oske vrata v svete nebesa. Amen.

Pridiga za 20. nedeljo po binkoštih.

(Keršanska hiša ; gov. L. D.)

„In je veroval on, in cela njegova hiša;“ Jan. 4, 52.

V v o d.

Kraljič, od kterege današnje evangelje govori, je bil dober oče, dober hišen gospodar. Ko njegov sin zbolí, si vse prizadeva, da bi mu spet zdravje zadobil, in da bi ga smerti obvaroval. Zato se tudi k Jezusu poda, ker je od njega slišal, da je nad bolniki že tolikanj čudežev storil, in ga prosi, da bi tudi v njegovo hišo prišel, in mu sina ozdravil. Kristus ga je malo okregal, menda zato, ker je od začetka premajhno vero v njega imel; ker je mislil, da mu drugači sina ozdraviti ne more, kakor če ž njim v njegovo hišo gre. Zato mu je rekel: Ako znamnjev in čudežev ne vidite, ne verjete. Ali ker se kraljič s tim ostrašiti ne da, in ga še le boljprosi rekoč: Gospod! pojdi doli, predenj moj sin vmerje! ga Jezus potolaži rekoč: Idi, tvoj sin živi! In bolnik je ravno tisto uro, ko je Jezus te besede rekel, svoje zdravje zadobil. Taka skerb, kakor jo je kraljič imel, je vsim staršem in naprejpostavljenim, gospodarjem in gospodinjam potrebna, kader kdo v njih hiši zbolí. Pametnemu in dobremu človeku se še živina, ko zbolí, smili, in ji, kolikor je mogoče, pomaga, toliko več pa človek, ki je po božji podobi vstvarjen, ki nevmerjočo dušo ima, in posebno, če je domač človek, kak domač otrok, kak brat ali sestra ali posel, ki je pri hiši bolezen dobil. Pa nekteri ljudje so že tako terdovratni, in pa mende okorni, da se jim bolj živina, kakor pa človek smili. Ko kaka živina zbolí, imajo skerb, da nikoli take, ko pa človek v hiši zbolí, se nič veliko ne zmenijo, da bi mu pomagali, ali pa ga še gerdo gledajo, in nad njim goderdajo, ker delati ne more. Kristjani! to je gerdo, to ni le samo nekeršansko, ampak kaj takega se je tudi ajdom gerdo zdelo, kateri še Boga poznali niso. Učite se od današnjega kraljiča, da bote z bolniki vselej vsmiljenje imeli, in da jim bote, kolikor vam bo mogoče, radi k zdravju pomagali, saj nas je

tudi Kristus tako učil: Vse, karkoli bi vi radi imeli, da bi vam drugi storili, tudi vi drugim storite. Pa še drug zgled imamo nad današnjim evangeljskim kraljičem, namreč da je potlej v Kristusa veroval, ne le sam, ampak cela njegova hiša ž njim. Poglejte kaj vse dober gospodar pri svoji družini stori. Nad gospodarjem in gospodinjo je pri hiši vse ležeče, od njih pride pri hiši žegen ali pa prekletstvo božje. Naj vam tedaj v današnji pridigi podobo dobre keršanske hiše pred oči postavim, da se bote tudi vi tej podobi enaki biti prizadevali; le lepo se pripravite!

Razlaga.

Da je hiša ali družina dobra ali keršanska, ji je a) nar pred dobrega, keršanskega gospodarja potreba; zakaj ker gospodar vse viža in vlada, se po njem vse ravna, in scer ne samo v časnih ampak tudi v dušnih rečeh. Če je gospodar pameten, pošten in pravičen človek, če za molitve in druge božje reči mara, že s svojim zgledom pri svoji družini veliko opravi. Dober keršansk gospodar pa tudi s svojo besedo veliko stori. Ima s svojo družino lepo pametne, keršanske pogovore, in njegove besede, če je scer mož, pri družini veliko veliko veljajo. Nikar ne mislite, da gospodar zmiraj hud biti, režati in rjoveti mora, če hoče, da bi ga družina vbogala. Dober, keršansk gospodar je ob pravem času ojster, pa tudi ob pravem času dober, vender zmirej tako, da ga družina za svojega gospodarja spoznati mora. Gospodarji! vi ste si le sami krivi, da vas včasih vaša družina tako malo spoštuje, in da vaše besede, ko jih kregate, tako malo porajtajo, kakor da bi jim bil pastir kaj rekel. Vaše besede imajo pri družini zato tako malo veljave, ker zmiraj moški niste, in ker se včasih vse preveč družini pod noge veržete. Kaj ne veste, da je že star pregovor: kdor se med otrobe meša, ga svinje pojedó. Kako hočete, da bo pri vaših poslih, hlapcih in deklah vaša beseda kaj veljala, ker vas včasih tako otročeje, neumne in večkrat tako nerodne vidijo; ker večkrat ž njimi vred kvantate, in vse sorte norčije počenjate? Če je človek gospodar, se pri vseh rečeh mora kakor gospodar obnašati in zadržati.

b) Kakor dober, pameten gospodar je pri vsaki keršanski hiši, pri vsaki keršanski družini dobra, pametna, keršanska gospodinja potrebna, toda ona dobrega gospodarja nikoli ne namesti. Če je gospodinja še tako pametna, dobra in zbrisana, če pa pametnega gospodarja manjka, manjka zmiraj grozno veliko. Ženska ostane zmiraj le ženska, njene besede nimajo nikoli tiste cene, tiste veljave, kakor pa besede pametnega moža, in ženske tudi že od Boga niso zato stvarjene, da bi one gospodarile, ampak le zato, da bi pomočnice svojim možem bile. Mož, pravi sv. pismo, je glava pri hiši, in njemu mora biti tudi žena pokorna. Hudo in žalostno je tedaj za vsako gospodinjo, če gospodarja nima, pa še hujši je, če ga ima, pa ni nič prida. Kaj pomagajo pri družini vse gospodinjine besede, če pa gospodar nikoli nič ne reče, in nikoli nobenega ne okrega, ali če je sam ves neroden in neumen. Kjer se gospodar in gospodinja lepo podpirata, kjer sta obedva pametna in keršanska, in obedva lepo na družino gledata, tam je cela hiša, cela družina keršanska. Pa če je tudi to res, da je nad gospodarjem več, kakor na gospodinji ležeče, pa vonder tudi ženo, če so pametne in modre, svoje nerodne može na pravo pot spravijo. Zato pravi sv. pismo: Kdor je našel pametno ženo, je kaj dobrega našel, in je od Gospoda razsvetljenje prejel. Pridna gospodinja je krona svojega moža, ki je pa maloprida, ki sramote vredne reči počenja, je kakor gnjiloba v njegovih očeh. Besede modre žene pri njenem možu grozno veliko zdajo, če ž njimi modro in lepo ravna. Ob prvih časih keršanstva se je večkrat prigodilo, da so keršanske žene svoje ajdovske može h keršanski veri spreobernile, in da so nekatere keršanske dekleta ravno iz tega namena ajda za moža vzele. Žene! ravno tako še dandanašnji svojim možem v spreobernjenje in poboljšanje neizrečeno veliko lahko pomagate. Ko bi ve pametne, krotke in modre bile, bi s svojimi moži storile, kar bi hotle, samo če so pijanci nič opravile ne bote; zakaj z pijancem ni nič. Pijanec se pred ne spreoberne, da se v jamo zverne. Vse ve, ki imate pijance za može, ste vsmiljenja vredne, in ve jim nič drugači pomagati ne morete, kakor če zvesto za nje molite, da bi jih Bog na kako čudno vižo spreobernil, zakaj z lepo se tako nikoli ne spreoberne, in se pri njem nič ne opravi.

c) Zraven dobrega gospodarja in modre gospodinje imajo keršanske hiše to lastnost, da se v njih nobena kletev, nobeno kvantanje in tudi nobeno drugo pregrešno govorjenje ne sliši, zakaj pametni gospodarji in pametne gospodinje kaj takega pri svojih poslih in pri svojih otrokih ne terpe. Pametni gospodarji in brumne gospodinje poslom že prec takrat, ko jih pogajajo, povedó, da nobenih preklinjevalcov, nobenih kvantačev in ponočnjakov nočejo, in dekletom povedo, da ne terpe, da bi ktera vasovala, ali da bi se v nedeljah in praznikih okoli vlačila. Dobri gospodarji in gospodinje imajo pa tudi potlej zmiraj skerb, da se kaj takega med družino ne godi. Če kaj nerodnega pri katerem zapažijo, ga enkrat, dvakrat posvare, in če ne vboga, ga koj brez vsmiljenja stran dajo, in raji škodo terpé, kakor pa, da bi se pri njih hišah Bog žalil. Kristjani! kar posle zadeva, imate večdelj vse premajhno skerb. Vi se zgovarjate, ter pravite: Ja, kdo se bo zmiraj vjedal, kdo se bo zmiraj jezal? Če komu, kakemu nerodnemu hlapcu ali razujzdani dekli kaj rečem, me potlej še kolne, in delati noče. Ali kristjani, na to ne smete gledati. Večkrat sem vam že povedal, da kader na to pride, da se morete zameriti, se vselej raji ljudem, kakor pa Bogu zamerite. Ako posle, kar se njih zadržanja tiče, terdo deržite, ni to nobena krivica, nobena terdovratnost, ampak dobrotá, za katero vam bojo enkrat lepo hvaležni. Kolikokrat posli, ko enkrat malo bolj k pameti pridejo, sami pravijo: V tej ali uni hiši so me terdo držali, pa ravno to je bila moja sreča, za katero bom zmiraj hvaležen. Vidim, da se poslov posebno hlapcev preveč bojite, in da jim večkrat zato skoz perste gledate, ker se bojite, da bi stran ne šli. Pa kakšni prid imate od tega, da imate kakega potepuha ali kako loternico pri hiši? Kaj ne veste, da včasih en sam hudoben pregrešen človek pri hiši žegen božji od hiše odganja ali da včasih Bog zavoljo nekterih samopašnih ljudi celo vas, celo sosesko, celo faro hudo obiskuje? Imejte izgovorov, kakoršnih hočete, gotova resnica je, da po tistih hišah poslov nikoli ne manjka, kjer jim pravico dajo, in keršansko ž njimi ravnajo, in saj niso tudi vsi posli hudobni! Kar je hudobnih, so jih večdelj službe popačile. Ko bi vse službe keršanske bile, bi bili tudi vsi posli keršanski.

Pa kaj bom drugač rekel: Posli so taki, kakoršni ste vi sami! Ko bote vi bolj pametni in bogaboječi, bote pa tudi kmalo bolj pametne in bogaboječe posle imeli.

d) Je po keršanskih hišah tudi mir edinost in ljubezen med družino. Kjer je prepir, boj in sovražtvo, se vselej sme reči, da tam Kristusovega duha ni, ki nam je mir in ljubezen tolikanj priporočeval. Kjer je keršanska družina, eden drugemu prizanašajo, eden z drugim poterpé. Gospodarji imajo svoje poterpljenje s posli; posli s svojimi gospodarji. Med sebo nimajo nobenega pikanja, nobene nevošljivosti, nobenega sovražtva, zato, ker se take reči za kristjame nikoli ne spodobijo. In če tudi med keršansko družino kak siten človek pride, pa zastran lepšega in zavoljo Boga le vonder ž njim poterpé, in tako lepo in krotko ž njim ravnajo, da na zadnje svoje sitnosti spozna, in bolj krotek in poterpežljiv postane. Po keršanskih hišah so ljudje tako nekako zadovoljni, dobrovoljni in prijazni, da se človeku vselej serce ohladi, ko v kako tako hišo pride. Po takih mirnih krotkih hišah je žegen božji, in nad njimi božji duh prebiva.

e) Po dobrih keršanskih hišah je tudi vselej molite v. Kjer molitve ni, tam ni nobenega keršanstva. Dobri, pametni gospodarji niso še s tim zadovoljni, da vsak posebej moli, zatol, ker združena molitev Bogu bolj dopade, in pa zato, da so bolj brez skerbi, da nobeden zmed družine sv. molitve ne opušča. Po keršanskih hišah se moli večdelj vsak dan roženkranc in litanije, ob nekterih dneh, posebno ob praznikih pa tudi kake druge lepe molitve. In dobri brumni kristjani še s tim niso zadovoljni, da bi molitev opravljali, ampak se tudi prizadevajo, da, kolikor jim je mogoče, lepo in pobožno molitev opravijo. Kar domačo hišno združeno molitev zadene, mislim, da v vsaki hiši po celi fari zvečer roženkranc molite. To je že prav, ali skerbite še zato, da ne bote po farizejsko molili, da ne bote mislili, da je molitev dobra, če tudi serce zato nič ne ve. Prizadevajte si, da bote pobožno, s sercom ali kakor pravimo goreče molili, in če tudi vselej tako lepo, kakor bi radi molili ne bote, bo pa Bog že vašo dobro voljo za molitev vzal. — Še na nekaj vas moram opomniti, kar se po pametnih kerš. hišah godi, posebno ob pozimskem času, ko

ljudje bolj notri sedé, namréc: kerš. pogovorov od pridige in kerš. navkov. Tisti, ki je kaj bolj učen, ki kaj več ohrani, naj potlej druge uči, ali keršanski navk sprašuje. Pametni, dobri gospodarji vsako nedeljo in zapovedan praznik zvečer svoje otroke in svojo družino pokličejo, da se lepo pomenijo, in eden drugemu povedó, kaj da so v cerkvi slišali. Meni se na svetu nič lepšega in nič fletnejšega ne dozdeva, kakor če hišni gospodar večkrat med svojo družino sedi, in se ž njimi od božjih reči pogovarja, ali če jih včasih pokliče, da branje kakih svetniških ali drugih sv. bukev poslušajo. Kake dobre sv. bukve so tudi vsaki keršanski hiši potrebne, katerih zdaj že toliko imamo, da tukaj nimam časa njih slavne imena razlagati. Če kdo želi ene ali druge kupiti, naj le pride, vse mu bom z veseljem preskerbel.

S k l e p.

Zdaj imate ob kratkem vse, kar se v keršanskih hišah godi in dobi. Po keršanskih hišah so dobri gospodarji, modre gospodinje, pri njih ni nobene kletve, nobenega kvantanja, med družino je mir, edinost in ljubezen. Po keršanskih hišah lepo združeno molijo, se večkrat od božjih reči pogovarjajo, ali pa kaj svetega beró. Bog daj, da bi po naši fari vse take hiše bile. Amen.

Pridiga v god vseh svetnikov.

(Zlat list iz nebes; gov. M. H.)

„Veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“
Mat. 5, 12.

V v o d.

Vsak dan v letu je spominu enega in več svetnikov posvečen in se po njih imenuje; današnji praznik se pa god vseh svetnikov obhaja. Zakaj pa sv. cerkev soseben praznik vseh svetnikov obhaja? Zato, ker je število zvoljenih silno veliko

in nam neznano. Sv. Janez pove v današnjem branju: „Jaz sem vidil veliko množico, ktere nikdo prešteti ne more.“

Pisma verjetnih zgodopiscov prvih časov keršanstva nam samo marternikov, ki so za vero kri in življenje dali, nad 17 milijonov naštejejo. Kdo nam pa druge svetnike prešteje, duhovskega in posvetnega stanu, ki so Bogu zvesto služili in v njegovi gnadi zamerli? Nam so po imenu znani apostoli, papeži, škofje, menihi, pušavniki, device, udove in zakonski, tudi veliko žlahtnežev, kraljev, cesarjev, knezov in drugih imenitnih, tudi kmetov, hlapcev in dekel, ali verh vseh tih je še mnogo število svetnikov in svetnic, kateri po imenu nam clo znani niso. Spodobi se pa, da vse svetnike častimo, ker tudi Bog njih vse poveljuje. S vsemi imamo občino — in ker zavolj njih nebrojnega števila ne moremo vsakega posebej počastiti, naj tedaj po volji in zapovedi sv. cerkve vsekupej en dan počastimo, in vsem v čast poseben praznik obhajamo.“ (Gofine.)

Zraven teh neštevijlnih bratov in sester, ki že nebeško zveličanje uživljajo, imamo občino še z drugimi zamerlimi, ki so se v gnadi božji iz tega sveta ločili, pa božjega obličja še ne gledajo, tudi njih imena so nam neznane in neštevijlne; njim pravimo verne duše v vicah. Njih spomin je jutre, in že danes popoldne bomo večernico njih žalostnega goda obhajali. Ljubi kristjani! k tim rajnim hočemo danes svojo dušo povzdigniti, in poslušati, kaj nam naši rajni bratje in sestre pripovedujejo. Veseli so glasi, ki jih nam zveličani bratje in sestre iz nebes kličejo, veseli so glasi in pisani na zlatorudecem listu. Ta veseli list iz svetih nebes hočem vam sedaj predbrati in razlagati; popoldne pa žalostni list iz strašnih vic pisan na gerdočernem papirju. Poslušajte.

Razlaga.

Vse živo keršanstvo se zbira danes v hišah božjih, častiti vse svetnike božje. Naše serca bijejo svete goreče ljubezni, občudenja in hvale nebeških bratov in sester naših, in naši jeziki molijo milostljivega Boga, ki je svetnike, kateri so nekdaj bili, kar smo mi, tako povišal in neizrekljivo zveličal. Kaj pa nebeški bratje našim svetim mislim in željam odgovarjajo? kaj imajo danas povedati nam, ki jih veselo pozdravljamo? Zde se

mi, kakor da bi svetel zlatorudeč listič iz nebes priferfral, nam poslan od zvoljenih prijateljev. Primem ga, odprem v duhu in berem — in kaj berem?

„Bodite lepo pozdravljeni bratje in sestre, ljubi prijatli na zemlji! vaši spomini, vaše misli so danas k nam obrnjene, poslušajte, kaj da vam iz večnega doma naznanjamo!

a) Mi smo neizrekljivo srečni! Vse solze je Gospod obrišal iz naših oči, oko nam se ne moči več, kakor od nezmerne veselja; težav, ki nas so nadlegovale, skušnjav, ktere nas so motile, ni več — mi vživljamo nebeško veselje. Kaj vam bi pravili od nebeškega veselja! saj ga ne morete zapopasti, zakaj „oko ni vidilo, uho ni slišalo, serce ni počutilo“, kar mi v nebesih vživljamo. Mi gledamo, kar smo na zemlji verovali, mi imamo, kar smo na zemlji upali in pričakovali, mi smo zjedineni z Njim, ki je večna ljubezen, trojno edini Bog, mi ga gledamo in spoznavljamo od obličja do obličja; mi ga molimo z vsemi nebeškimi množicami, mi smo zvelicani, z angeljskimi kori in zvoljenimi vseh časov in rodov. Ja prijatelji mi smo neizrekljivo srečni.“

b) „Vi bote pa prašali, kako da smo v svete nebesa prišli? vi boti prašali po nar bolj zvestem in nar bolj varnem potu v večno zveličanje, in čakate, da bi ga vam razodeli? Ljubi bratje in sestre na zemlji! ako bi nas eden ali kak angelj iz nebes danas k vam prišel, vas bi ne mogel drugega pota učiti, kakor ga je Gospod Jezus učil in sveta katoljska cerkev ga uči, ne bi mogel drugega reci kot: Če hočeš zveličan biti, derži zapovedi: Ljubi Boga čes vse in bližnjega, kakor sam sebe; ni drugega imena pod nebom človeku danega, v katerem bi mogel zveličan biti, kakor je presveto ime Jezus. Da v Jezusa in njegove resnice verujete, da po njegovem nauku in zgledu živite, ta je tisti pot, ki gotovo derži k nam v nebesa.

Pa vi pravite ljubi bratje in sestre na zemlji! pot Jezusove vere je večkrat sterm, ozek in težaven; mi pa smo borne, slabe stvari in ga ne moremo vselej hoditi! — Da je človek slaba borna pregrešna stvar, močni skušnjavi podveržena, smo mi sami dobro skusili; pa to smo tudi skusili, da človek vse zamore z gnado božjo in terdno voljo svojo. Tvoja duša o človek! prebiva v mesenem poželujočem truplu, in me-

seno poželenje tvoje te kam drugam vlači, kakor te sveta vera Jezusova uči; tvoje poželenje te napeljuje, iskati posvetnega blaga, uživljati mesenih sladnost, se jeziti in maščevati, in ti praviš, da ne moreš zoperstati svojemu poželenju. O prijatelj! tudi mi smo iz živega mesa in kervi bili; pa smo vse skušnjave zmagali s pomožjo božjo; kar smo mi zamogli, zakaj bi ti ne zamogel! Ti imaš kristjan! od jutra do mraka skerbi in dela, in raven te nadloga za nadlogo zadeva in domači te žalijo in dražijo; kako bi, praviš rad, časa imel še moliti in vselej voljen in krotek biti, kakor vera Jezusova zapoveduje? O zemljanski brat naš! tudi mi smo bili v enakih okoljih, pa ravno stim, da smo svoje dela in težave Bogu v čast nosili in žalnike svoje ljubili, smo postali, kar smo, svetniki božji. Kar smo mi zamogli, boš tudi ti zamogel. Ti živiš, o clovek, med hudim in nevernim svetom, kar vidiš, nič ni lepega, kar slišiš je opravljanje, tajeenje sv. vere, zasmehovanje pobožnosti in molitve, zasmehovanje vsega keršanskega življenja, in praviš, kako bi mogel v taki družbi sveti veri zvest in goreč kristjan ostati? O bratec, tudi nas so zavolj vere zmerjali, časmehovali, preganjali in morili, pa po svojej stanovitnosti v sv. veri smo nebesa dosegli; in ti bi se te lepe priloznosti ne poslužil, bi ne hotel za Jezusa zasmehovan biti, bi ne hotel nebes si prislužiti. Ja lepo je, sveto in pobožno živeti, srečen je, kdor je od svoje mladosti nedolžen ostal, svojo čast, svojo dobro vest neoskrunjeno ohranil in svete pote božjih zapoved hodil vse svoje dni; ali jaz, pravi marsikteri, jaz sem že pregloboko zabredil, sem že davno lepe pote božjih zapoved zapustil in imam grehov na sebe in hudobij, da bi jih za vse blago sveta rad pozabil, ko bi mogel; za me je že prepozno, nebes upati, za me ni gnade in zveličanja več; o prijatelj, nesrečni prijatelj! ni, ni prepozno; glej! veliko jih je med nami v nebesih, ki so bli grešniki, kakor ti; pa sveta resnična pokora jih je omila, da so čisti kot sneg; tudi tebi teče še rešnja kri Jezusova, ti imaš zakrament sv. pokore, imaš mašnike, ki te morejo odvezati nar geršega greha, ti imaš čas zadosti storiti, se poboljšati, tudi ti moreš še k nam priti, kakor Dizmaz, kteremu je Jezus še zadnjo uro sv. raj obljubil. Ja ljubi bratje in sestre! ni okoljsine, ni težave, ni nadloge

na zemlji, da bi se mi v njej ne bili znašli in da bi je z neizrekljivo gnado božjo ne bili premagali; kar smo pa mi zamogli, zakaj ne tudi vi?“

Pa eno je potrebno, da se bojujete, da skušnjave in težave zmagate, „nebesa silo terpijo“; kdor hoče za menoj priti, zataji naj sam sebe, vzame svoj križ na se in hodi za menoj.“ Vsi se morate za nebesa vojskovati, zatajevati in terpeti. O kako veselijo nas sedaj vse prestane težave, skušnjave in bolečine; o ne bodite nevoljni tudi vi svojih križev, saj imate učeničke božje, ki vas učijo, kako terpeti in se zatajevati, saj imate sv. zakramente, posebno nar. svetejši zakrament rešnjega telesa, kjer pomoči in podpore najde vsak, ki jo potrebuje.

Pa tudi mi vas podpiramo s svojimi prošnjami, mi, ki vas neskončno ljubimo in smo vaši naj zvestejši prijatli.

S k l e p.

Tako se glasi svetleči zlatorudeči list, ki ga svetniki iz nebes nam pošljejo, ali da brez podobe govorim, tako se glasijo sveti nauki, ki nam jih božji svetniki danes dajejo; kaj pa bomo s tim listom, s temi nauki? O neizrekljivo nezapopadljivo je zveličanje svetnikov nebeških; tudi mi smo v nebesa poklicani in jih bomo dosegli, ako sv. vero Jezusovo živo objememo in po njenih naukih živimo. Kar so svetniki zamogli, zamoremo tudi mi. Pot v nebesa vemo, potrebne gnade znamo dobiti; ako je zanemaramo, ne bomo nobenega izgovora imeli. Zatoraj naj velja, kar rado, nebesa morajo naše biti! Amen.

Pridiga za god vseh vernih duš.

(Gerdočern list iz vic; gov. M. H.)

„Usmilite se me, vsaj vi prijatli moji.“ Job. 19, 21.

V v o d.

Sveto veselje, serčna sladkost obhaja tvojo dušo, kader kak soseben praznik v sveto cerkev stopiš, kjer svoje brate in sestre k molitvi zbrane najdeš in se na oltarju žegnane sveče v mili luči svetijo, neka sveta, vesela, sladka

pobožnost se razliva v verno serce in goreče mile molitve se oznanjajo v naši duši. Tudi danas je svet imeniten praznik, veselo gorijo žegnane svece na oltarju in tudi v vaših rokah, cerkev je polna prazno oblečenih kristjanov, ali veselih obrazov ne vidim med vami, neka tiha žalost obsenča vaše obličja, in v marsikterem očesu vidim svitle solze miglati. Kaj pa je mojim ljubim farmanom, ktera nadloga jih je zadela, da je danas taka mila žalost čez nje razlita? Oh! današnja služba božja velja ljubim rajnim, velja posebno onim dušam, ktere so sicer v milosti božji vmerle, pa zavolj posvetnih madežev božjega obličja ne gledajo še, in razne kazni in muke terpijo in za nebesa še očiščujejo se; današnja božja služba velja vernim dušam v vicalh; in pri njihovem spominu žaluje nam serce in plaka naše oko.

Po duhovni zavezi svete občine, v kateri z rajnimi, s svetniki v nebesih in z vernimi v vicalh stojimo, verne duše za naše priserčno sočutje, za naše dobre želje gotovo vejo in se razveseljujejo, da jih v lepem, milem spominju imamo. Zde se mi, da nam verne duše za dragi spomin se zahvaljujejo, in nam svete nauke pošiljajo. Kaj pa imajo verne duše nam danas povedati? Nič drugega, kakor kar sveta cerkev od vernih duš v vicalh uči. Ta nauk od vernih duš je černo zapečateni list, ki ga hočem v tej sveti uri brati in razlagati. Poslušajte!

Razlaga.

Je verska resnica naše svete katoljske cerkve, da duše, ktere so scer v milosti božjej, pa še z majhnimi ali še ne celo spokornjenimi grehi obložene iz tega sveta se locile, ne morejo precej v nebeško veselje, temuč da morajo časne kazni terpeti in se popolnoma očiščevati. Kraj njih terpljenja se pravi kraj očiščenja ali vice. Sv. cerkev uči, da živi verni dušam v vicalh zamorejo pomagati z daritvo svete maše, z molitvijo in z drugimi dobrimi deli. Trid. zbor seja XXV.

O kako željno zdihujejo borne po naši pomoči, kako hvaležne nam so za vsako nar majnše ohladilo njih groznega terpljenja.

a) One nam kličejo: „Usmilite se nas, usmilite se nas, vsaj vi prijetli naši, zakaj božja roka nas je zadela.“

„Mi terpimo neizrekljive muke. Mi smo pred božjim sodnikom usmiljenja našle, pa zavolj naših posvetnih madežev smo odločeni od obličja božjega, in terpimo, dokler da smo skoz ogenj očiščene (I. Kor. 3), kakor se zlato skoz ogenj čisti. Vidile smo Boga v njegovi nezapopadljivi svetosti in svetljosti, pa od njega ločenim biti, zavolj gerdih madežev od njega ločenim biti, nas žge, kot nar hujši ogenj. (Kat. Genov.) Pa vse smo same zadolžile, češčena bodi svetost in pravica božja.“

b) „Ali vi ljubi bratje in sestre, ki še živite na zemlji, učite se od nas, vsak tudi nar majnši greh sovražiti. O ne bodite lohke misli in nemarnega serca, ne zanemarjajte nobene svoje dolžnosti tudi nar majnše dolžnosti ne, varite se vsake male krivice, vsake hude misli, vsake pregrešne lažnjive, sovražne besede, vsakega neumnega djanja, za vse madeže se mora v vicah terpeti. Oj ljubi bratje in znanci na zemlji, delajte ostro vredno pokoro za svoje obžalovane in spovedane grehe, kar zdaj zamudite, bote morali enkrat v vicah terpeti. O da bi mi verne duše mogle le eno leto, le en dan na zemlji živeti, o kako bi se spokorjevale in v goreči grevinji svoje grehe omivale, in še minute zemljenskega življenja bi ne zamudile; zdaj pa je čas pokore in zaslužbe minul in ne moremo kot terpeti, dokler da je slednji madež očiščen, „slednji belič doplačan.“ (Mat. 5, 28.)

„Vi pa ljubi bratje in sestre v Kristusu, ki še na zemlji živite, vi imate čas pokore in zaslužbe, vam seje sonce milosti božje, v kateri se morete poboljšati in si kaj prislužiti; o skerbite za se in ne oterpnite svojega serca ob svetem prijetnem času — pomagajte pa tudi nam, zakaj vi zamorete nam pomagati.“

c) Pomagajte nam z verno ponižno molitvijo. „Sveta in dobra je misel, uči vas sv. Duh, za mertve moliti, da bojo grehov rešeni.“ (II. Mak.) Pomagajte nam z nekervavo daritvijo sv. maše, zakaj kaj se zamore žlahtnejšega za nas rešiti, kakor draga kri Jezusova, ktero je za žive in mertve na križu preli? Pomagajte nam s postom, z milošno in posebno s tistimi do-

brimi deli, katerih smo v svojem zemljenskem življenju zamujale. Jaz sem svojemu bližnemu krivico storil, sem ga ogoljfal, krivično njegovega blaga si prisvojil. Dro sem se spovedal svojega greha; pa preden sem mogel poverniti, me je smert prenaglila — zdaj pa moram v vicah terpeti, dokler da bo sledni belič poplačan, s terpljenjem izbrisan. Usmilite se vi otroci moji! sin, hči! dostavita, vernita mojo krivico in rešita mojo verno dušo. Jaz sem večkrat nevsmiljen bil do ubogih, terd in prevzeten. Vsmilite se me, vsaj vi prijatli moji, delite za me dela milostne in rešite mojo revno dušo. Jaz sem bil prešern v besedi in v djanju, sem rad obiral, zasmehoval in po nesramnem pohujševal, jaz sem se spovedal pa nisem popravil, kar sem škodoval. Usmilite se me vi prijatli moji, odpustite, kar sem razžalil vas, popravite pohujšanje moje! In duša moja pojde v sveti raj. Jaz sem otroke svoje nemarno redila, jim iz neumne ljubezni preveč spregledala in je bolj za svet kakor za Boga lepšala in pripravljala. Prepozdi sem svoj greh spoznala, zdaj pa terpim za vašo posvetnost. Slišiš hči, sin upitje svoje rajne mame. Pboljšaj se, bodi izkreniša, gorečeja v keršanskem življenju in reši dušo preljube mamice. Jaz sem bil nemaren v molitvi, sem bil nemaren v božjej službi in pri božjej besedi in sem se rad izgovarjal, da imam kaj drugega bolj potrebnega storiti. Oh zdaj pa svojo nemarnost in merzlotu v vicah oplakujem; — o usmiliti se me, vi prijatli moji in molite za me, molite mesto mene.

„Ja usmilite se nas, bratje in sestre v Kristusu Jezusu, ki še na zemlji živite, pomagajte nam, in vašo ljubezen vam bomo tavžentkrat plačale in enkrat nebesih za vas prosile.

Sklep.

Tako se glasi černi listič, ki nam ga verne duše iz vic danes pišejo, ali da brez podobe govorim, tako se glasijo sveti nauki in opomembe, ktere nam sv. mati katoljška cerkev danas naročuje. In ti nauki, te mile prošnje vernih duš, kakšno serce najdejo pri nas? Hvala Bogu, da ne kličejo gluhim ušesom! Glej nikar le pri nas, po vsem keršanstvu germoli da-

nas po grobih pobožnih obiskovavcov, ki vroče solze pretakajo spominjaje se revnih vernih duš; na marsikterem grobu kleči zalosten sin, objokana hči, se plaka svojega dozdajnega napčnega življenja in obljubuje ateju ali mami, ki pod dernom spijo, naprej nikar več sramote in nečasti jim delati, temuč se poboljšati; glej! na grobih gorijo žegnane sveče in ž njih plamenom vred puhtijo verne serčne molitve za mir in počitek ljubih pokopanih; glej! vbogajme in dela milosti se delijo danas povsod za uboge verne duše; po vsem keršanstvu se neprecenljiva nekervava daritev sv. maše opravlja za verne pomerte, in vse pobožne keršanske serca molijo in zdihujejo posebno dans za nje. Ali bo to vse mar zastonj?

Veseli upamo, da bo te dni veliko, veliko vernih duš rešenih iz strašnih vic, iz ognja očiščenja, o gotovo tudi duš, ktere nam so bile v življenju dobro znane in neizrekljivo ljube. O Gospod! daj jim večni počitek in naj jim sveti večna luč. Naj počivajo v večnem nebeškem miru. Olajsaj pa tudi unim vernim dušam, ki imajo še dalej terpeti njih grozovitne martre in odpri njim skorej duri temne ječe v vicah in pelji jih po svojem angelu v svete nebesa! Amen.

Keršanski nagovor

3. nedeljo po Velikinoči, ko so bile nove orgle v Trebanski cerkvi dodelane. 1853. Gov. R. J. v. T.

„Hvalite Gospoda na arfe, bobne in strune, na cimbale glasne, na cimbale vesele.“
Psalm 150, 4.—5.

V v o d.

Iz dvojnega namena smo se dans v ti božji veži sošli; obhajati dan svete nedelje, ob kateri mora po cerkveni zapovedi kristjan spodobno in v Bogu zbran pri sv. maši biti in zvesto božjo besedo poslušati; obhajati pa tudi veselje zavolj novih orgel, in zahvaliti se za nje Bogu vsegamogočnemu. Kronani prerok David je bil od božjih dobrot in od njegovih mogočnih del v svojem pobožnem sercu tako ginjen, da ni le sam Boga po vsi svoji moči hvalil, ampak je tudi stvari na pomoč sklicoval, Boga hvaliti: da bi pa ta hvala večja

obilniša in glasnejša bila, je ljudi vabil in opominjal, Gospoda hvaliti na arfe in bobne, na strune in pišali, na cimbele glasne in na cimbele polne veselja, da bi s tem bolj široko serce se odperle svetim mislim in občutljajim pobožnim. In naše nove orgle, preljubi farmani, so tiste arfe, strune in pišali, so tiste glasne cimbele, so cimbele polne veselja, ktere bojo posihmal božjo hvalo oznanovale, in naše serce k božji hvali budile in k Bogu povzdigovala. Da se bo tudi v resnici zgodilo, da nam orgle ne bojo samo sladko in prijetno pele, temoč tudi naše serca za Boga in vse dobro v nemale in ogrevala, vam bom dans povedal: 1. kaj so orgle in 2. ktere nauke nam dajejo orgle? Zvesto poslušajte! Jaz vam bom govoril k ušesom, sveti Duh pa, od ktere ga vse dobro izhaja, naj vam k sercu govori!

Razlaga.

1. Preden od orgelj, kraljice vseh muzikalnih orodij, govorim, moram poprej kaj od petja in muzike povedati. Slajši reči na svetu ni, kakor je pesem lepa. Milo mati poje, ki ziblje dete svoje; med pesmi dete mehko zaspi. S petjem si otroci kratek čas delajo, in med petjem pozabijo svoje lakote in reve. Dobre volje si kmetič žvižga in poje, oratej na polji, kosec na travniku, v pesmih ne čuti potu, ki mu obraz zaliva. Prepeva si rokodelec med svojim orodjem, in delo mu spod rok gladko teče, kakor iz svetega serca pesem vesela.

Pojé gredo serčni vojšaki nad sovražnika v boj; v pesmih jim raste serce. Pevce in pevke imenitna gospoda ima, da ji vberajo složne pesmi na gerla dva, na tri ali štiri, kakor se ji poljubi. V samoti si poje popotnik, da ga ni strah; poje v ječi jetnik, bolnik na postelji svoje dolge noči, ter si žalosten sirotej kalno serce vedri. V svetih pesmih se molitev pobožnih kristjanov k nebesom vali, zdaj v božji veži, zdaj v lepi procesii. Lepša reč ni nobena, kakor pesem poštena. Tako prelepo pišejo od petja nek visokocastit knezoškof slovenski. Človeški glas, ker ga serce vodi, nar vredniše prepeva božjo hvalo, nar prijetniše serce meči, ga vabi k pokori in posvečenju; človeški glas iz veliko in vbranih gerl preseže tudi

vse druge glasove, kateri iz strun, pišal ali trobent izhajajo. — V Parizu na Franzoskem je papež Pij 7. sam Napoleona I. cesarja kronal. Ko cesar v cerkev pride, je na enkrat 80 arf na koru se oglasilo, in vse ljudstvo se je nad tem veličanskim glasom čudilo. Ko pa kmalo za cesarjem papež v cerkev stopi, je zadonelo 30 pevcoy, ktere je papež iz Rimskega seboj pripeljal, lepo pesém: Ti si Peter — tako glasovito in čistito, da so arfe na enkrat kakor osramotene in kakor premagane omolknile in nekdajni prepír, da je petje lepše, kakor muzika, je bil za vselej razsojen; petje pa muziko povzdiguje, in muzika brez petja je kakor pesem brez besedi. In kdor pevce v papeževi kapeli v Rimu sliši, se mu zdi, kakor bi slišal glas z neba, kakor glas veliko vod in kakor glas velikega groma, se mu zdi, kakor bi bil v nebesa prenesen; njih sladko gromeči glas ne pretrese le serca, temoč presune tudi mozeg in kosti.

V starodavnih časih so začeli glas človeški posnemati in povzdigovati z glasom strun, pišal, trobent in drugih muzikalnih orodij. Že Jubal, Lamehov sin, kateri je pred občnim potopom in 2000 let pred Jezusovim rojstvom živel, je na pišali ali trobente muziko delal, in od njega pravijo, da je perve orgle napravil. Pa nekdanje orgle niso bile drugega, kakor sversteni, nekteri dalji, nekteri krajši celiki ali tersti, v ktere se je naglo in zaporedoma pihalo. Za Davida in Salomona je bilo število muzikalnih orodij pomnoženo. David je sam psalme skladal in na arfo bil, in Salomon je bil velik podpornik muzike in je imel silo veliko pevcoy in pevkiny; in pri posvečenji novega tempelna je bilo 800 pevcoy, in 12,000 godcoy vpričo, gotovo kar svet stoji, nikoli toliko vkup. Ko so bili judje v Babilonsko sužnost odpeljani in poznej semtertje raskropljeni, je tudi njih petje in piskanje potihnilo.

Orgle izdelovati in jih pri službi božji rabiti, so začeli še le kristjani, ko je cerkev po cesarju Konstantinu mir zadobila; in bere se, da so v letu 640 pervikrat na Engleškem orgle pri službi božji zapele. Leta 670 jih je papež Vitaljan po Laškem vpeljal, in zdaj jih skorej vsaka farna cerkev in celo podružnice imajo. Tudi naša božja veža ima zdaj nove lepe orgle, z 22 registri ali spremeni, tedaj 1188 pišal, ki kakor stoje z oklepom in pozlačenjem 2000 goldinarjev veljajo, ktere

so zgolj dobroserčni farmani zložili. Nar večje orgle so v Harle-
mu v Holandii z 8000 pišali in v Rimu z 100 registri ali
5400 pišali. Kaj so tedaj orgle?

Orgle so muzikalno orodje, ki s sapo po pišalih vsaktere
glasove dajejo. Orgle so nar umetniše in nar ginjiviše zmed
vseh muzikalnih orodij in so tako popolnoma, da vse druge
nadomestujejo in presegajo. Orgle dajejo razne in čudne glase,
in prešinejo vsako žilico v človeku; govore vse jezika in dajo
od sebe vse glasove, glas bolečine in glas strahu; glas vpanja
in veselja; glas smerti in glas nebes; in torej se orgle za
cerkve, božje hiše nar bolj spodobijo.

Jz katerih pglavitnih del so orgle?

Orgle so iz mehov, v ktere se sapa nabera: iz sapnika,
po katerem se sapa k pišalim napeljuje; iz pišal, ktere so bolj
ali manj dolge in široke in potem tudi viši ali niži glas da-
jejo; iz registrov, ki glasove spreminjajo; in iz ročnika in nož-
nika, na kterih se ali z roko ali nogo poljubni glasovi priva-
bijo. Kakor vsaka novo znajdena reč so bile tudi orgle v za-
četku silno pomanjkljive. Nožnik je bil še le leta 1470 v Be-
netkah, in sapomer, da vsi mehovi enako sape dajo, v letu 1677
znajden. — Ktere nauke nam orgle dajejo?

2. Nauke, ktere nam orgle dajejo, vidimo iz njih naprave.
Vsak, ki je orgle staviti vidil, ali kteri jih zdaj pogleda, se
prepriča, da imajo veliko sto pišal, manjih in večih, krajsih in
daljih pišal. Majhne pišali so tako potrebne, kakor velike, vsaka
ima svoj prostor in svoj glas; vsaka poje po svojem, in ven-
der vse vkup enoglasno pojo.

Glejte, takim lepoglasnim orglam mora vsaka soseska in
vsaka fara podobna biti. Kakor imajo orgle manje in večje pi-
šali, in te pišali viši ali niži, tanji ali debelji glas, tako ima
vsaka fara bogate in vboge, odraščene in otroke, oblastnike in
podložne, gospodarje in posle. Tako je Bog napravil. Bog daje
bogastvo ali vbožtvo; ni je oblasti od drugod, kakor od Boga;
božja volja je, da nekteri gospodarijo in nekteri slušijo. Stan
tedaj, ljubi kristjan, v kterem živiš, je prav tisto mesto, kamur
te je Bog postavil, kjer te Bog imeti hoče. Prav v tem stanu
se zamoreš posvetiti in zveličati. Da se boš pa posvetil in zve-
ličal, moraš dolžnosti svojega stanu zvesto in svoje mesto tako

spolnovati, kakor pišalka v orglah. Brez števila veliko je zvezd na nebesu, večih in manjih zvezd. Vse je Bog vstvaril, vse tekajo po stezi, katero jim je Bog začertal, in s tem božjo voljo dopolnjujejo. Tako moramo tudi mi vsak svoje mesto spolnovati, kterega nam je Bog odkazal. Majhna pišalka se ne derži gerdo in se ne pritožuje nad orglarjem, zakaj je ni velike napravil, po svoje zmirej veselo poje; tako se tudi ti kristjan nizek in vbog ne smeš pritožiti nad Bogom, da te ni bogatega in visokega vstvaril, temoč ga moraš gnade prositi, da po svojem stanu zadovoljno živiš, ker se ravno v njem posvetiti in zveličati zamoreš.

Česar pri orglah ne smemo spregledati, in kar je za orglarja nar težji, je vsaki pišali posebej in vsim vkup primerjeni glas dati ali orgle vbirati (štirati). Ko so se vstavljale pišali, je vsak lohka vidil, kako je orglar vsako v roke vzel, in je manji in veči kos odrezal ali odžagal, ali jo vkrivil, preden je tisti glas zapela, kterega mora v soglasju imeti. Glas iz nevbranih pišal je neprijeten in ušesa hudo žali. Naš orglar je svoje delo umetavno doveršil in pišali čisto in lepo vbral.

O da bi pač tudi mi duhovni pastirji svoje delo prav dogotoviti zamogli! Udje vsake fare so kakor pišali v orglah, in njeni duhovni pastir je orglar, od Boga poklican, ude svoje fare za Boga in sveto vero čisto vbrati. Fare pa lepo in gladko vbrati ni kaj lohkega, je težavna reč za duhovnega pastirja. Tudi on mora pri marskterem farmanu rezati ali žagati ali kriviti, da pravi glas, glas pobožnosti od sebe da, kakor mora orglar pišal skrajševati in vrvnovati, preden se prav oglasi.

Neprijeten glas, ki ušesa in Boga žali, je nepokoršina do oblastnikov in gospodarjev ali nadicov. Kako težavno je duhovnemu pastirju tako pokvarjen glas prav vbrati in dati glas Bogu vdane pokoršine! Kolikokrat mu je treba ponoviti besede našega Zveličarja: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega;“ ali besede sv. Pavla: „Bodite podložni vsaki človeški stvari zavoljo Boga, ali kralju, kakor nar višemu ali od njega postavljenim vojvodom. Vi hlapci, bodite pokorni s vsim strahom, to je molcé ne besedovaje svojim gospodarjem, ne le dobrim in pohlevnim, ampak tudi hudobnim in čmernim zavolj Boga.“

Neprijeten, Bogu in ljudem zopern glas daje napuh. Kako težko mu je dati glas ponižnosti! Kolikokrat je treba napuhnjenim reči besede sv. pisma: „Kaj se povišuješ, ti prah in pepel? — Govoriš: bogat sem in premožen in ničesar ne potrebujem, in ne veš, da si reven, sromak, ubožec, slep in nag. Ako kdo sam od sebe misli, da je kaj, ker nič ni, sam sebe zapeljuje. Modri naj se ne hvali s svojo modrostjo; močni ne s svojo močjo; ne bogati s svojim bogastvom. Kaj nek ima, da bi ne bil od Boga prejel?“ Te in sto enakih besed komej prijeten glas ponižnosti privabiti zamorejo.

Silo spriden glas je lakomnost, ki napčino in nezmerno blaga in premoženja poželi. Ta pišalka je terda, bi rekel iz samega jekla je, in težko se da iz nje glas dobrotljivosti privabiti. Če lakomnik tudi sliši Jezusove besede: „Ne spravljajte si zakladov na zemlji . . . , temoč zbirajte si zakladov v nebesih . . . ga vender posvetno blago bolj kakor nebeško mika. Pekel ni nikoli poln in oči lakomnika niso nikdar sitene.

Ostuden, duši in telesu, premoženju in poštenju škodljiv glas daje od sebe loternija: in jako težko je temu grehu vdane ljudi spreobrniti! Oh kako redka je med nami prelepa čistost in sveta nedolžnost! Česiravno glas božji slišijo: „Vstani grešnik! kateri spiš; noben mehkužnik, noben loternik in noben prešestnik ne bo kraljestva božjega posedel, se vender nočejo predramiti iz svojega grešnega spanja. Hudo kaziven glas v fari je požrešnost ali nezmernost v jedi in pijači; prelepo pa poje lepa treznost, in ljuba zmernost. Božja beseda jim sicer pravi: „Žertje obroduje bolezen: kdor pojedine ljubi, bo v pomanjkanji; kdor rad pri vinu poseda, bo v svoji terdni hiši nečest zapustil; pogubljenje je konec tistih, katerih Bog je trebah.

Gerdó se peslednjič glasi jéza ali krivično razserjenje zoper svojega bližnjega iz neumne ljubezni do sebe. Ta neprijetni glas zadušiti in v poterpežljivost spremeniti, govori duhovni pastir besede božje rekoč: „Kdor se nad svojim bratom po krivem serdi, bo sodbi podveržen. Solnce naj ne gre za goro nad vašo jezo. Blagor mirnim, ker bojo božji otroci imenovani. Težavno je vsakega farmana v tako lepoglasje

djati, kakor je orglar pišali djal; težavno je, in le z božjo gnado mogoče. Le Bog lahko da, da bi gerdih glasov, ki vso sosesko [razdirajo: nepokoršine, napuha, lakomnosti, loternije, požrešnosti in jeze, nobenega več slišati ne bilo! Da bi pač sladki in ljubeznjivi glasovi, ki faro veselo in zadovoljno delajo, — se neprenehoma razlegali in nikdar ne omolknili, ki so: Pokoršina, ponižnost, dobrotljivost, čistost, treznost in poterpežljivost! Orgle naj so še tako dobre, in orglar še tako umetaven, se vendar ne oglasé brez sape. In tako vsi nauki nič ne zdajo brez sv. Duha: Ne tisti ki séje, sadi itd. Duhovni pastir ne more sam fare čisto — kakor orglar orgle vbrati in ravnati, vsak farman mu mora po svojem v to pomagati. Kakor naša fara lepo vbrane orgle, tako more vsaka hiša orgle biti, torej je treba duhovnim in farmanom potrebne pomoči prositi.

Pišali v orglah so vsaktere visokosti in debelosti in vendar vse enoglasno pojo, vsaka in vse se prijazno oglasé, ko jih le orglar pritisne. Oh! da bi bilo pač tudi v vsaki hiši enako soglasje, da bi bil tako lep mir in edinstvo med slehernno družino; da bi oče in mati, mož in žena, otroci in posli — vsi udje ene družine vsi eno mislili in govorili: da bi nadici pametno zapovedovali in podložni ubogali tako urno in zvesto, kakor pišali orglarja vbogajo. In kjer je mir in edinstvo, je tudi žegen božji, kjer ni miru ni daru.

S k l e p.

Glejte, vse te nauke nam dajejo orgle; posebno berhke in nove orgle, ktere tu v cerkvi stojè. Te nove orgle, ki slehernega, kateri jih sliši, s veseljem navdajajo, tudi pričujejo od dobrega duha farmanov kateri ste jih, dasiravno so letine slabe, vendar z velikimi stroški omislili, in menim, da se nihče ne bo ksal, kar je že, ali še le bo za nje vložil; saj bodo pele vam in če je božja volja tudi prihodnim narodom, in Bog je vsegamogočen in dober, ter po skrivnih potih povrača, kar kdo v njegovo čast podeli.

H sklepu se še k novim orglam obmernem in rečem: Ve pa glasovite orgle hvalite Boga ob nedeljah in praznikih, ter o drugih godovih častite Marijo D. in naše fare posebno pomoč-

nico in budite nas k pobožnosti. Kader zadonite, naj nam vaši glasovi v uho vdarijo, kakor glas iz visokih nebes. Kader mašnik zapoje: Slava Bogu po višavah! tudi vé sladko zapojte in nas s svojim glasom postavite v duhu na Betlehem-ske pašnike, in sklenite z nebeškimi duhovi, da tisti sveti mir, ki ga svet nima in ne da, se rosi v naše serca. Kader mašnik zapoje: Nakviško serce! povzdignite tudi vé svoj glas, in nesite kakor na perutih naše serca proti Bogu in jih pripravite na presvete skrivnosti. Kader je povzdigovanje, in ljudje kleče in angeli na obrazu Jezusa molijo na altarju pričujočega, takrat pa nenadama vtihnite in nam molcé oznanujte, kolika skrivnost se tam na altarju godi. Kader se mašnik na persi vdari rekoč: Jagne Božje! takrat mečite naše serca k pokori s klavernim glasom, da se Jezus mili nas vsmili. — In kader se bote pri čerhi maši za nas ali bližnjega po smerti oglasile kader bote tudi nam mertvaško zapele, oh pojte takrat žalostno, pa tudi tolažljivo, in vsušite solze pričujočih s keršanskim upanjem, da se homo, ako smo bili po volji božji ubrani glasovi, tamkej spet našli, spet vidili, se spoznali in nikdar več saksebi ločili. Amen.

Keršanski nauki.

Ll. Glej katekizem: „Božje in poglavitne čednosti.“

V v o d.

Vert, kateri je z divjim zeljem in samim ternjem zaraščen, pač malo velja; človeku nobenega veselja ne dela. Zelje se mora izrjavati, ternje posekati. Pa tudi to še zadosti ni. Mora se tudi z dobrim semenom obsjati; žlahtne rožice se morajo v njem zasaditi. Potem je še le upati, da nam bo vert k pridu in veselju služil. Glejte! ljubi kristjani! ravno taka je tudi z človeškim sercom. Ni še zadosti, da iz svojega serca divje zelje hudega poželenja izrjavamo; ni še zadosti, da iz svojega serca ternje pregreh in silnih strast posekamo, moramo ga tudi z rožicami svetih čednost nasaditi; moramo ga s semenom keršansko dobrih del obsjati; potem bo še le naše serce do-

bro, Bogu prijeten tempel. Zatorej pa tudi keršanska pravica tako govori: „Varuj se hudega“ to je: Varuj se štirih sort grehov, katere sem vam dozdej razlagal; pa tudi pristavi: „Stori dobro“ — potem boš še le pravičen in Bogu prijeten? — „Stori dobro“ to je tedaj drugi del keršanske pravice. In od tega se bomo danes in zanaprej učili. Keršansko dobro je to, kar je po božji postavi, kar je po božji volji; po božji volji so pa čednosti in dobre dela: tako že v katekizmu bemo. Čednosti so pa dvojne sorte: 1. božje čednosti, in 2. djanske čednosti. In ravno od teh bom danes na kratko govoril: Pokazal vam bom:

1. Ktere in kaj so božje čednosti? in

2. Ktere in kaj so djanske čednosti? To je pač imeniten nauk za vsakega kristjana. Zatorej zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Božje čednosti, to je: tiste čednosti, katere naravnost proti Bogu imamo, so tri: vera, upanje in ljubezen. „Zdaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to troje: naj večja med njimi pa je ljubezen“, tako že sveti apostel Paul govori. (I. Kor. 13, 13.) Te tri božje čednosti so podlaga keršanskega življenja; iz njih vsa pravičnost izvira, pa tudi vse druge djanske čednosti. Toraj so božje tri čednosti vsakemu kristjanu nar bolj potrebne. So pa tudi med seboj tako tesno združene, da ena brez druge biti ne more. Sadnemu drevesu se tri božje čednosti prav lepo pripodobiti dajo. Vera je korenina; upanje je deblo; ljubezen pa je tega drevesa žlahtni sad. Tako so tedaj tri božje čednosti ena z drugo nerazločljivo zvezane. — Kaj pa je vera katoliškega kristjana? —

Vera katoliškega kristjana je poseben dar božji, čeznatorna luč, in po gnadi svetega Duha že pri svetem kerstu v serce vlita čednost, po kateri vse terdno veruje, kar kolj nam je Bog že v starem testamentu razodel, karkolj nas je Jezus v novem testamentu učil, karkolj so potem apostelni pridigovali in nas še zdaj mati katoliška cerkev v Njegovem imenu uči. In da je vera k zveličanju potrebna, tega nas pa sveti Paul uči, ker pravi: „Brez veri ni mogoče Bogu dopasti; zakaj

kdor k Bogu priti hoče, mora verovati, da On je, in da tajiste, kateri ga iščejo, plačuje.“ (Hebr, 11.) Toraj smo dolžni v Boga verovati. Naša vera, pa mora 1. splošna biti; to je: vse resnice, katere nam je Bog razodel, moramo terdno verovati. Naša vera mora 2. terdna in nepremakljiva biti, to je: nobena reč, nobeno preganjanje ali zaničevanje, nobena britkost ali terpljenje, tudi sama smert nas od vere odvernit nikdar ne sme, kakor so nam take terdne, stanovitne, nepremakljive vere prvi kristjani in sveti marterniki prelep izgled. Naša vera mora 3. živa biti in se v djanju skazovati, to je: tako moramo živeti, kakor nas sveta vera uči, vse svoje misli, besede in djanja moramo po nauku svete vere ravnati; vera mora nam obroditi sad dobrih del in lepih čednost. Ako se to ne godi, nas vera ne bo zveličala. „Kakor je truplo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez (dobrih) del mertva,“ tako že sveti apostel Jakop govori. —

Kaj pa je upanje katoljškega kristjana?

Upanje katoljškega kristjana je poseben dar božji in mu po gnadi svetega Duha že pri svetem kerstu v serce vliata čednost, po kateri se terdno zanaša, da bo po neskončnem zaslužanju Jezusa Kristusa v tem življenju odpuščanje svojih grehov, vse potrebne gnade in dobrote za dušo in truplo, po smerti pa večno življenje v nebesih zadobil. Tudi upati v Boga, je naša sveta dolžnost: „Upaj v Gospoda iz vsega serca,“ že božji Duh v stari zavezi opominja. (Prip. 2, 5.) „To je obljuba, katero nam je dal, večno življenje,“ (I. Jan. 2, 5.) tako pa sveti apostel Janez govori. Da moramo na Boga se zanašati, v Njega zaupati, vse potrebno le od Njega pričakovati, tega nas sam Jezus tako lepo uči. On pravi: „Ne skerbite tako boječe za svoje življenje, kaj bote jedli, tudi ne za svoje telo, kaj bote oblekli. — Poglejte ptice pod nebom; zakaj one ne sejejo, ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več, kot one? Išcite le nar poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo naverženo. (Mat. 6.) Iz tega pa tudi spoznamo, da mora naše upanje 1. delavno biti; mi se moramo zvesto tistih pomočkov poslužiti, katere nam božja milost ponuja, nas

časno in večno srečne storiti. Mi moramo zvesto Bogu služiti in pridno delati, in Bog nam bo vsega dal, karkolj za dušo in truplo, za čas in večnost potrebujemo. Naše upanje pa moramo 3. na neskončno zasluženje Jezusa Kristusa postaviti. Zakaj le po Njem in zavolj Njega bomo vse dobro od Boga zadobili. — Kaj pa je ljubezen katoliškega kristjana? —

Ljubezen katoliškega kristjana je poseben dar božji in po gnadi svetega Duha v serce vlita čednost, po kateri Boga zavolj Njega samega iz celega svojega serca, čez vse, bližnega pa zavolj Boga kakor sam sebe ljubi. Da smo Bogu nar višo ljubezen dolžni, tega nas Jezus sam uči. On pravi: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz celega svojega serca, iz cele svoje duše, iz cele svoje misli. To je nar večja in prva zapoved. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojega bližnega, kakor sam sebe. V teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava in preroki.“ (Mat. 22, 37—40.) In sveti apostel Janez nas opominja, rekoč: „Ljubimo Boga, ker nas je On poprej ljubil.“ (I. Jan. 4, 8.) Naša ljubezen do Boga in bližnega mora pa 1. delavna biti. Vse naše misli, besede, djanje in nehanje moramo tako vravnati, da bojo Bogu dopadljive. Vse božje zapovedi moramo na tenko spolnovati. „Kateri moje zapovedi ima in jih derži, tajisti mene ljubi.“ Tako sam Jezus govori. Boga moramo 2. čez vse ljubiti; rajši vse preterpeti, kakor Njega žaliti; Njegovo ljubezen in gnado zgubiti. Tako je, postavim, sveti apostel Paul Boga čez vse ljubil, in iz ljubezni do Njega toliko se trudil. Njegove serce je gorelo ljubezni do Boga. Zatorej pa tudi piše v svojem pismu na Rimljane te lepe besede: „Kdo nas bo ljubezni Kristusove ločil? ali nadloga ali britkost? ali lakota ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? Zakaj terdno vem, da ne smert, ne življenje, ne angeli, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanja, ne prihodnja sila, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje.“ (Rim. 8, 35.)

„Zdaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to troje: nar večja med njimi pa je ljubezen.“ (I. Kor, 13, 13.) Iz tega bote, ljubi kristjani! spoznali, da morajo te tri božje čednosti: vera, upanje in ljubezen vaše serca kinčati, da mora živa vera, terdno zupanje, goreča ljubezen do Boga in prava, kerš. ljubezen do bližnega v vašem sercu kraljevati, ako želite enkrat večno živ-

ljenje doseči. Naučite se torej dobro tistih molitev, tistih lepih besed, s katerimi se te tri božje čednosti obudijo. Obujajte prav pogosto te svete čednosti; posebno kader k svetemu obhajilu pristopite. Prosite svetega Duha, da bi vam On te svete čednosti v vaših srcih oživil in zmirom bolj povišal; da bi pa tudi še na vaši smertni postelji enkrat te čednosti prav obudili, in se tako v živi veri, v trdnem zaupanju na božjo neskončno milost, in v goreči ljubezni do Jezusa iz tega sveta ločili; oj tako nam bojo te svete tri čednosti k večnemu življenju služile! —

2. Za božjimi čednostmi so pa štiri poglavitne ali temeljite čednosti nar imenitniše in vsakemu kristjanu nar bolj potrebne, In te štiri djanske poglavitne čednosti so: a. Modrost, b. Zmernost, c. pravičnost, in d. serčnost ali močnodušnost. Temelite čednosti se imenujejo, ker so temelj ali fundament vseh drugih čednost. Kakor so sedmeri poglavitni grehi glava ali izvirk vseh drugih grehov, tako so pa tudi štiri poglavitne čednosti glava, iz katere se veliko drugih čednost izvira. a. Perva poglavitna čednost je modrost. To je tista čednost, po kateri se človek na tem svetu le za popotnika spozna, ki je namenjen v svojo pravo domacijo, v nebeško deželo srečno priromati; zategadelj se pa tudi vseh tajistih pripomočkov zvesto posluži, ki mu ta imenitni cilj in konec svojega življenja doseči pomagajo; zategadelj si skerbno prizadeva, se pravega pota vedno držati, ki v nebeško deželo pelja; zategadelj se pa tudi vsega tega skerbno zогiblje, kar bi mu svoj večni cilj in konec doseči braniti znalo. To je prava keršanska modrost, ki se od vsake posvetne modrosti razločuje kakor beli, svetli dan od černe, temne noči. K taki pravi modrosti nas sveto pismo na več krajih opominja. In sveti Duh sam govori: „Kdor modrost najde, življenje najde, in bo od Gospoda zveličanje prejel.“ (Prip. 8, 35.) Za dar take modrosti moramo s'anovitno Boga prositi. „Kdor modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kateri vsem obilno daje“, kakor nas tega sveti apostel Jakob zagotovi (Jak. 1, 5.). K tej pravi, keršanski modrosti nas tudi tiste Jezusove besede močno spodbadajo, kjer pravi: „Kaj pomaga človeku, naj bi celi svet

pridobil, ako pa na svoji duši škodo terpi“. Ako pa svojo dušo zgubi, mu tudi celi svet nič ne pomaga. —

b. Druga poglavitna čednost je zmernost. Ta čednost v tem obstoji, da človek sploh vse napčno, nerodno poželenje svojega mesa, vse hude nagnenja in strasti svojega duha v sebi vedno zatira in kroti; vse to pa iz ljubezni do Boga. Torej ne slisi samo to h keršanski zmernosti, da človek jed in pijačo, pripuščeno posvetno veselje zmerno zauživa, ampak ta čednost zmernosti tudi v tem obstoji, da nad vsem nagnenjem in poželenjem svojega serca pametno gospodari, in se od hudih strast nigdar ne da premagati. Sveti Prosper od te čednosti prelepo piše. On pravi: „Zmernost stori človeka zderžnega, čistega, sramožljivega, čednega, tihega, resnobnega.“ „Ta čednost, kader v sercu prebiva, kroti razujzdane poželenja, berzda serčne nagnenja, pomnoži svete želje, vredi vse, kar je v človeku nerodnega, preganja hude misli, gasi ogenj počutne sladoželjnosti, in duha vedno v prijetnem miru ohrani.“ — Lep izgled keršanske zmernosti in zatajevanja svojega grešnega poželenja nam je tudi sveti apostel Paul. On pravi od samega sebe: „Jaz tarem svoje telo, in ga v sužnost devam, da bi potem, ko drugim pridigujem, kje sam pogubljen ne bil. (I. Kor. 9, 27.) In v pismu na Rimljane piše tako: „Bratje! dolžniki smo ne tega mesá, da bi po mesu, po mesenem nagnjenju živeli. Zakaj ako bomo po mesu živeli, bomo umerli; ako pa z duhom dela mesa morimo (zatiramo) bomo živeli“ vekomaj. (Rim. 8.)

c. Tretja poglavitna čednost je pravičnost. To je tista čednost, po kateri človek iz ljubezni do Boga vsakemu dá, kar mu gre; Bogu: čast in hvalo, pokorščino proti Njegovim svetim zapovedim; bližnemu pa bratovsko ljubezen, pomoč in usmiljenje: sploh vse, kar mu je po zapovedi keršanske ljubezni ali tudi po človeški pravici storiti dolžen. Pravičen kristjan s svojim bližnim odkritoserčno govori, pošteno ravna, vsakemu dá, kar mu po pravici gre. „Tvoj sedež o Bog, je od vekomaj do vekomaj; Tvoja kraljeva palica je palica pravice. Ti ljubiš pravico in sovražiš krivico.“ Ps. 44, 7. Ker je tedaj Bog neskončno pravičen,

tudi mi pravični biti moramo, ako želimo Njima dopasti. —

4. Šterta poglavitna čednost je pa serčnost. To je tista čednost, po kateri se človek po nobeni viži, od nobenega terpljenja ali britkosti, od nobene reči od dobrega, od pota keršanske pravčnosti odverniti ne da; ampak iz ljubezni do Boga vse zadržke, ki se mu na pot postavljajo, serčno premaga, vse težave tega življenja voljno prenaša, in tako v vseh okoljšinah v dobrem stanoviten ostane. Naj mu prelomljenje kake božje zapovedi še toliko dobička obeta; naj mu ktera čednost še tolike težave in terpljenja dela, se bo serčni kristjan vonder greha varoval, in pota božjih zapoved zmirom terdno in stanovitno deržal. O kako lepe izgledje keršanske serčnosti so nam prvi kristjani in sveti marterniki zapustili. Pregarjanje, zaničevanje, grozovitne martre, tudi smert so raji preterpeli, kakor da bi se bili Bogu in sveti veri odpovedali. Dobro so si nauk Jezusov zapomnili, ker pravi, da le tajisti bo zveličan, kateri v dobrem do konca stanoviten ostane. Tako serčni tako stanovitni v dobrem bodimo tudi mi! —

Sklep.

Ljubi kristjani! slišali ste danes govoriti od božjih in djanskih čednost, od tajistih čednost, ki so nam k zveličanju nar bolj potrebne. Ali ker so božje čednosti podlaga in zvirik vseh drugih djanskih čednost, moramo posebno tajiste prav pogosto obujati; pa tudi ponižno prositi, da bi nam sveti Duh te nar imenitniše čednosti: živo vero v Boga, terdno, nepremakljivo zaupanje v neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, in pa gorečo ljubezen do Boga in pravo ljubezen do bližnega v naše serca razlil in te čednosti v nas pomnožil. Iz tega zveličanskega drevesa božjih čednost nam bodo, ako z gnado božjo tudi sami pridno delamo, zelene mladike vseh drugih čednost obilno prirastle, bodo naše serca lepo kinčale in nam sad obrodile za večno življenje. Amen.

Zgodovinski izgledi.

* Predpostavljeni naj za svoje podložne skerbijo. Turški cesar Soliman dobi l. 1521 Beligrad v svojo oblast. On se potem domu verne. Neko jutro pride skoz vse straže neka žena k njemu, se mu globoko priklanja in ga takole na govori; „Gospod! tvoji vojšaki so mi slednjo noč mojo hišo obropali in mojo živino odgnali, kje bom zdaj stanovala in kako svojih dvanajsetero otrok redila? Sultan se začne smejati in pravi: Ti si morala terdo spati, da nisi slišala roparjev. Resnično je, da sem spala, odgovori žena, zakaj zaupala sem, da bote vi za me čuli, predpostavljeni imajo ja za svoje podložne čuti in skerbeti. Ta odgovor Sultanu dopade. Jej podari denarjev in jej vso škodo poverne.

* Nevera je vzrok da se jih toliko vmori: Pred nekoliko leti se je mlad človek sam vmoril; Komej da je bil trinajst let star. Temu nesrečnemu otroku ni dopadlo več živeti, akoravno je komej živeti začel. Kdo ga je k temu zapeljal? Nevera! Njegov oče so rekli: „Ako moj sin priraste, mu dovolim si svojo vero in svojega Boga izvoliti.“ — Čas voliti je prišel in nesrečni sin si je smert izvolil! O, nesrečni, nesrečni oče!

* Veliko je zdravje vredno. Nek mesar popotuje in pride truden in žalosten v kerčmo. Tam si vkaže ola in kruha prinesti. Kmalo potem se pripelje kočija. V njej sedi bogat mož. On si da vina in pečenke, v kočijo prinesti. Žatostno gleda mesar in misli: „Ko bi jaz tudi tako imel?“ Bogatin to zapazi in pravi k njemu: Ali bi rad bil na mojem mestu? „To se ve“, odgovori. Le slezite s kočije in mi vse dajte, kar imate, jaz bom vam tudi vse dal.“ Kmalo vkaže bogati mož svojemu hlapcu, da bi ga z voza vzdignil, zakaj kruljev je bil. Ali hočete na mojem mestu biti? „Nikoli odgovori prestrašeni mesar, moje zdrave noge so mi ljubše, kakor vaše bogastvo. Jaz rajši črn kruh jem in peš hodim kakor da bi vina in pečenke imel in da bi me kakor maihnega otroka okoli vozili. Bog vas obvaruj.“ To izgovori mesar in gre naprej. „Prav imate, zavpije bogati za njim, ako bi mi mogli zdrave noge dati, vse moje morete imeti.“

* Mladi puščavnik. Mlad puščavnik nek den ni pridno delal, zavolj tega je moral veliko skušnjav prestati. On potoži to svojem opatu. Ali opat je hitro spoznal, odkod da je to, mu naloži prav veliko dela. Nekej časa potem ga vpraša opat: „Ali te še zalezujejo skušnjave?“ Mladi človek odgovori: Ah kako bi mogel grešiti? Imam komej časa dihati.“ Tako škoduje postopati.

* Kako nečistnik vmerje. Mlad človek leži na smertnej postelji. Spominjali so ga poglavitnih resnic sv. vere. V svojih rokah je deržal neko podobo, ktero je pritiskoval na svoje usta. Mislili so, da je podoba Jezusova ali prečiste device Marije. On vmerje. Vzamejo podobo iz njegovih rok in kaj je bilo? Podoba njegove ljubice! To je bil njegov Bog in tako je on izdihnal svojo nečisto dušo. Zato resnično pravi sv. Tomaž: „Nečistosti se človek nar težej znebi; in zavolj tega je ta greh gotova poguba.“

* Veriga ali ti nimaš krasti. Šimon je bil nepošten fant in skorej nič boljši kakor tat Akoravno ni kradel, je vender vse ohranil, kar je našel. Neko jutro gre memo neke kovačnice. Ne daleč od dur vidi železno verigo ležati. Okolj sebe pogleda, da bi ga kdo ne vidil in hitro popade za verigo. Ali strašno zavpije in zpusti verigo, kajti bila je vsa goreča, in vse perste si je prismočil. Po tem prileti kovač, ki je verigo tam pustil, da bi se zhladila in mu reče: Dobro ti je, da si svoje perste osmodil. Glej, da se ti kej hujšega ne zgodi.

* Ne obderži sebi izročnega blaga. Imel je cesar Rudolf v Nürnbergu zbor in veliko ljudi je pri njem pravice iskalo. Bil je med timi nek tergovec. Prenočil je v imenitnej gostivnici in je gostivniku 200 tolarjev v usnjati možnji na shranbo dal. In ko je tergovec denar spet nazaj hotel, ni vedel gostivnik za denar in je rekel, da od nikogar nima denarja. To vse pove tergovec cesarju in pravi, da bo gostivnik med mestnimi poslanci ki bojo k njemu prišli. Cesar ga pelje v bližnjo izbo in mu vkaže tam čakati. Kmalo pridejo poslanci. Rudolf se ž njimi pogovarja in slednjič reče k gostivniku: „Ti imaš lep klobuk, svojega ti dam za nja.“ Gostivnik hitro v to

dovolji. Nekaj časa potem gré cesar z izbe, pokliče nekega moža in mu reče: Teci hitro k ženi gostivnikovih in reci, njen mož hoče usnjato možnjo z denarjem ptujega tergovca; da je to res, pošlje svoj klobuk. Žena hitro da denar in mož ga nese cesarju. Cesar ga vzame seboj in stopi spet v izbo. Druge poslance vse izpusti, obderži gostivnika pri sebi in vkaže tudi tergovcu priti. Tergovec toži spet gostivnika. Ali ta vse taji. Med tim ko se prekarjata, pokaže cesar možnjo, Čez to gostivnik ostermi. Cesar ga posvari in obsodi da je moral še več denarja plačati, kakor ga je bil vkradel.

Goljuf. Ročen delavec je imel brata, kateri je že dvajset let v ptujej deželi bil. Mislil je, da je vmerl, kjer nič ni slišal od njega. Enkrat dobi delavec list, ko je ravno v mestu bil. Ker brati ni znal, gre k svojemu gostivniku in ga prosi, da bi mu list prebral. Gostivnik prebere list in reče delavcu: V listu stoji: Vaš brat je umerl in vam 50 tolarjev zapustil; ali sami morate po nje. „Kam pa, vpraša delavec. U Amsterdam, več ko sto ur daleč. Tako daleč odgovori delavec. Gostivnik mu pa pravi: Dajte mi list in jaz vam dam trideset tolarjev. Ali ne živej duši ne smeste od tega poveti kaj. Delavec v to dovolji. Gostivnik prinese 30 tolarjev. Delavec jih vzame in gre vesel domu. Veliko let je minulo in gostivnik je vse zapravlil. Na smertnej postelji pove, da je bornega delavca goljfal; kajti v listu je bilo zapisano: Kdor ta list pri nekemu možu v Amsterdamu pokaže dobi 2000 tolarjev. Za toliko je gostivnik bornega delavca ogoljfal; ali vse je zapravlil; krivica ima kratke noge.

* Nauk za pijance in igravce. Mlad kmet se je piti in igrati navadil. Enkrat hoče v vinograd iti in vkaže ženi, da bi mu jesti prinesla. Ona pravi da nič nima, ker je vse zapravlil. Vender mu obljubi. O poldne nese koš zapert in ga pred njega postavi. On požebra in odpre koš. Ali kaj je bilo v košu? Njegov otrok bled od gladu. „Vse si zapravlil, jej svojega otroka“, reče njegova žena, vzame otroka iz koša in mu ga na roke dene. Mladega moža je to zlo zbolelo. On spozna, da ni prav živel, objame svojo ženo in se poboljša. Ni ga bilo več viditi po kerčmah.

* V neko vas pride zvečer medvedar z medvedom, ki je rajati znal. V kerčmi prenoči in medveda v prazen svinjski hlev zapre; kajti ravno je gostivnik debelo svinjo prodal, in hlev je prazen stal. O polnoči pride tat in hoče svinjo vkrasti. Kar se je bilo zgodilo, ni vedel; zato tiho odpre duri, gre noter in zagrabi namesto svinje medveda. Ali medved ga tudi prime in ga ne pusti. Zdaj začne strašno vpiti. Ljudje se zbudijo in priletijo gledat, kaj da je. Najdejo tu človeka ktereга je medved s svojimi tacami deržal: Komej so tata iz medvedovih tac spravili in so ga potem sodnji izročili; dobil je potem ondi, kar je zaslužil.

* Ne legaj se iz šale. Eduard je bil sin bogatih staršev. To gerdo navado je imel, da se je rad norčeval. Enkrat piše v izbi list, zraven sebe pa je imel šest novih cekinov, ki jih je hotel z listom poslati. Emilija nar mlajša sestra pride k njemu in vidi tam lepe blešketeče cekine, ga praša: „Eduard kje pa rastejo zlati?“ Eduard pravi: Cekini se ravno tako vsadijo kakor bob; potem zraste drevesce, ktero je polno cekinov.“ On dalej piše. Emilija pa vzame cekine, leti ž njimi na vertič in jih vtakne v zemljo. Emilija stopi v izbo, ko je list dopisal in reče: Zdaj boš veliko cekinov dobil, sem jih že vsadila. Eduard se prestraši in gre jezen ž njo na vertič, da bi mu pokazala, kam jih je vsadila. Ali cekinov ni bilo več. Tako je Eduard splačal za norčijo.

* Modri Ceno je djal nekemu jezičnežu: Spomni se moj ljubi! da imamo zato dvoje ušes in samo ene usta, da bi več poslušali, kakor govorili.

Cerkveni novičar.

* Iz Celovca. Deržavni zakonik, ki je bil izdan 20. avgusta t. l., oklicuje tale ukaz slavnega c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk: „Presviti cesar so dovolili, da v gimnazijskih šolah tistih dežel, kjer večina ljudstva ni nemškega jezika, nima več veljati cesarski ukaz od 9. decembra 1854, po katerem je v viših razredih večidel moral nemški jezik biti učni jezik, ampak le toliko se ima povsod nemški jezik učiti, da ga govori in piše vsak, ki je gimnazijalne šole doveršil.“ Ukaz ta je

za omiko drugih domačih jezikov sila sila važen; zatoraj so ga vsi nenemški narodi cele carevine sprejeli z neizrečenim veseljem. Sam vradni dunajski časnik „Wien. Zeitung“ je priča tega, ker takole piše: „Ukaz c. k. ministerstva za bogočastje in nauk, po katerem ni več treba, da bi se gimnazijski nauki po nekterih deželah v predpisanem jeziku učili, se je tukaj povsod s serčnim veseljem sprejel, ker od ene strani zadostuje globoko občutljenim praktičnim potrebam, od druge pa očitno razodeva, da je ministerstvo volje, kolikor je moč, narodnim posebnostim vsake dežele ustreči in jeziku vsakega naroda in njegovemu slovstvu po pravični vagi odvagati njegove pravice. Zlasti na Ogerskem, kakor se enoglasno po vseh tamošnjih časnikih bere, je bil ta ukaz z veliko zadovoljnostjo pozdravljen.“ Popotovali smo te šolske praznike po slovenskih pokrajinah, in po resnici poterdimo tudi mi, da je bil omenjeni ukaz povsod in za vse prevesela novica. Nekterim prenapetim Nemcom in ponemčenim Slovencom pa, kateri le nemški jezik imajo za „conditio, sine qua non,“ ki razsajajo in ropotajo po vseh časopisih, ki sukajo in cukajo imenovani ukaz na vse strani, tem vsem bi radi kaj povedali, pa ne smemo v tem časopisu. Zatoraj le vsi židane volje kličemo: Slava in hvala presvitlemu cesarju, ki je tudi nenemškim narodom tako iz serca dober in pravičen, in je dal vsakemu svoje; zdaj imajo vsi jeziki tisto veljavo, ki je sama po sebi naravna in vsakemu jeziku gre: zdaj se je odperl pravi pot, po katerem se bojo mnogoverstni šolski nauki še le prav in bolj razumno in koristno predavali in učili, zdaj se je nastopila cesta, po kateri se bojo še le vsi jeziki lahko in veselo razvijali in omikovali; toraj slava, slava! —

* Iz Celovca. L. F. Nekaj od grobnih spominkov. Vsi omikani narodi spoštujejo svoje rajne in čestijo njihove pokopališča. Naši nekdanji predstarši, ajdovski Slovani so stavljali svojim pomerlim mogočne gomile, ktere se še semtertje po Slovanskem svetu zasledijo, Stari Rimljani so svoje merliče sožigali, njihov pepel pa skerbno v posebne lonce ali verče nabirali in spoštovavno v rakah shranovali, ali pa so merliče v kamenitih rakah pokopovali. Nad rakami so stavljali kamenite grobne spominke; iz napisov dije rahločutna ljubezen otrok in vnukov do rajnih staršev in dedov, ali pa staršev do svojih otrok. Ko se Rimljani pokristjanijo, svojih merličev niso več sožigali, ampak spoštljivo na posvečenih pokopališčih pokopavali in počivališča rajnih z grobnimi napisi zaznamovali. Ti grobni napisi so poznejim rodovom prav važni in zanimivi; naši učeni jih zasledujejo, pretehtujejo prav pazljivo, kajti po njih snamejo ali sodijo stan umetnosti, znanosti, nravnosti in omike celega naroda in dokazujejo njegovo narodnost in sorodnost z drugimi narodi. Ko so se odperle v Rimu podzemeljske rake iz prvih keršanskih časov so se ž njimi vred odperli bogati viri dogodivšini keršanske cerkve in neoveržljivi dokazi nar imenitnejših resnic naše svete katoljske cerkve; zakaj grobni napisi iz prvih časov naše svete vere pričajo, da so že tedajšni kri-

stjani vse poglavitne resnice znali in verovali, kakor jih nas še dans uči naša sveta cerkev.

Umetno in lično so napravljeni grobni spominki srednjega veka in po njih po pravici sodimo, da vek, ki je takšne spominke svojim pomenlim napravljaj, ni mogel biti tako sirov in neveden, kakor mu potuhnjeni sovražniki katoliške cerkve tako rado predočujejo.

Še sedajni „omikani“ vek, kakor se v sebični oholosti rad zove, ne dohiti umetnosti in visokih misel prešlih časov, ker mu še manjka ogrevavnega ognja in mogočnih perut — terdne žive vere.

Še poznejši zarod bo občudoval te spominke in vredne priče krepkega keršanskega duha in blagega spoštovanja rajnih. Kako je pa po naših britofih, ljubi slovenski bratje! in kako je z našimi grobnimi spominki? Se mar tudi iz njih kej za zgodovino posneti more? To je da! Pa kaj? Stopimo na britof ali pokopališče slovenske ali pa tudi nemške fare na kmetih! Berimo napise na lesenih in železnih križih! Ko bi ne bli pred brali na tablah (deskah) pri cesti nemških napisov slovenskih krajev in bi ne vidili križev na grobih, po slovstvenem jeziku v napisih bi zares ne mogli vganiti, pričem da smo? smo li na Patagonskem ali Samojedskem pokopališču? ali smo jo zabredli med prvotne naselnike Amerikanskih dobav? Na priliko: „Francha Koschnik starb in iare 1855,“ — „Hir ruvet Teresija Bant, 22 Jar alt. Gestorben in 29 Jenovar 1859, Fride ireaše!“ In tako dalej — po slovenskih farah in pokopališčih! Sodite le, kaj se vam zde? Se spodobi našemu veku, da se kaj takega bere na spominkih? kaj bo zgodovina sodila o nas, če se tak napis kakih 50 let dežja in hudega vremena vbrani in nepokvarjeu ohrani? Sodila bo, da ti, ki so pisali ali pisati dali ali pripustili, niso znali nič, ne nemški ne slovenski! O žalostna resnična priča! Kdo je pa tega kriv? ali kdo bi vsaj mogel odverniti teh napak? Oni, kterim gre skerbeti, za lepoto hiše božje; zakaj od nekdej so pokopališča obstojni del farnih cerkev, so pri farni cerkvi ali blizo nje in se večidel z cerkvijo vred blagoslovijo. Vem, da je po deželskih* postavah lastnikom prepovedano, pri pohištvu kej pre-narejati, podirati ali postavljati brez dovoljenja okrajne oblasti. Ta pravica in dolžnost, katero ima deželska oblast pri stavbah, čuvati, da se kej napčnega ne napravi, gre fajmoštru v cerkvi in pri cerkvi. Kdor hoče grobni spominek postaviti, naj se pred posvetuje z fajmoštrom; oni bojo naj bolj vedeli, kdo ga bo nar cenejši in nar pametnejši napravil; oni bojo tudi nar bolj primerni napis sestaviti mogli. Kaj v tej reči za čest božjo in omiko svojih vernih vnet duhoven zamorejo, se lahko vidi, če na britofe stopiš kjer je vse očem prijetno in dušo in serce k pobožnosti vadi. Hvale vredno si prizadevajo časti vredni dekan v Kapli in fajmoster pri. Št. Jakopu v Rožju, ki sami prav mične slovenske napise sestavljajo. Da bi imeli več posnemavcev!

* Iz Celovca. D. K. 20. 22. 24. p. m. so naš premilostljivi knezoškof Valentin prvokrat zakrament sv. mašnikovega posveče-

vanja delili. Posvečeni so bili 3 bogoslovci, eden 4. leta, dva pa iz 3. leta in 1 menih benediktinarskega reda. Prelepi in pomenljivi so obredi pri mašnikovem posvečevanju, milostlj: škof so pa tudi vse tako lepo opravljali, da si bil sam prav ginjen. Nagovore pred vsakim posvečevanjem, v katerih se posvečencom njih imenitna služba in dolžnosti po volji sv. matere katoliške cerkve pred oči postavljajo, so resnobno pa vendar tudi prav milo izgovarjali. — Pri poslednem posvečenju pa, ko so posameznim roke nakladili rekoč: Prejemi sv. Duha, kterim boš grehe odpustil, so jim odpuščeni, kterim jih boš zaderžal, so jim zaderžani, ko so jih vsakega posebej prašali: Obljubiš meni in mojim naslednikom spoštovanje in pokorščino? so bili škof sami močno ginjeni, — Majhno število novih delavcov — le samo čvetero — gre letos iz našega semenišča v Gospodov vinograd,; hvala Bogu, da smo zraven teh še dobili 4 mlade duhovne iz poprejšnega dela lavantinske škofije, kteri je sedaj z našo škofijo združen. Nam je pač treba moliti: „Gospod pošlji delavcov v svojo žetev, žetva je velika, delavcev pa je malo.“ — Pa upajmo: Dominus providebit — Gospod bo oskerbel! — Še nekaj novega. Omenil sem v 5. listu letosnega „Prijatla“ kamenitni spominek rajnega Jerneja Mozgana apostolskega misionarja v sredni Afriki. Danes povem slovesno blagoslovljenje ovega spominka. Odložili so v. č. g. Kaplovski fajmošter Štefan Kenda to slovesnost na rajnega Jerneja god, do 24. avgusta. Zbralo se je nas 8 duhovnov, izmed njih dva šolska tovarša rajnega. Opravljali so slovesnost v. č. dekanalni administrator in šolski ogleda Andrej Alijančič. Domači g. fajmošter so pa v kratkem, čverstem govoru svojim farmanom razkladali, kaj pomenja današnje sv. opravilo; povedali so kratko življenje rajnega misionarja in opominovali pričujoče verne, naj bi zanj molili. Potem so bile bilje in „Libera“ in peta meša pa še 5 drugih sv. meš in na slednje druga peta meša ali kakor pravijo vesela angelska meša. Opoldan smo bili pri duhovnem očetu rajnega, kteri so sami rekli, kakor radi bi imeli, ko bi rajni Jernej danes med nami sedel, kakor je sam to željel, kajti namenjen je bil lani nas obiskati in v domovini svoji se okrepčati. Zdaj pa počiva po božji volji v daljni Afriki, Bog mu daj večni mir in pokoj!

Iz gornjega Roža. Fr. W. — Te dni je bilo pri nas v gornji Rožni dekanji veliko veselje, kajti imeli smo milost. knezoškofa Valentina v svoji sredi. Svitli knezoškof so 20. avgusta zvečer v Rožak se pripeljali; kjer je bila drugi den birma, tretji pa dekanski shod.

Preljubljenega višega pastirja spodobno sprejeti, so čast. gospod okrajni predstojnik, čast. gospod administrator dekanije in fajmoster v Rožeku, in gospodi predstojniki Rožeske srenje Njim do Verbe proti se peljali: tim gospodom so se v Verbi tudi pridruzili čast. gospod Dvorski fajmošter šolka mladina in farmani. Tu so milost: knezoškofa

imenovani gospodi serčno sprejeli in se Njim priklonili. Po pozdravljenju so milost. knezoškof malo se pomudili, ter spričujočimi prijazno pogovarjali se. V Solpračah, kjer je stal iz vejice spleten in s cveticami in vencu okinčan oblok (Triumphbogen) čez cesto, so Jih pričakovali Lipovski gospod fajmošter s svojimi farmani. Drugi duhovniki, dekanije, in farmani in šolska mladina Rožeske fare pa so se zbrali v vasi Šmikvavčah blizo mosta. Tu sta stala dva, z mladega germovja lepo sestavljena stebra, na vsaki strani ceste eden, zverhej sta bila z vencom spletena in bandera so vihrale na jima. Od teh stebrov je bilo na tem in unim kraju mosta do cerkve nasajeno mlado drevje: Vse je bilo prav lepo; le škoda in nam prav žal je bilo, da je to slovesnost gerdo vreme pačilo. Curkoma je vtil dež, ko so se ravno svitli knez in škof pripeljali. Ko smo Njim se priklonili, je stopila belo praznično oblečena šolarca pred Nje in Jih je nagovorila v slovenskem jeziku. Slovensko so tudi milostl. knezoškof ji odgovorili. Potem se poravna procesija, in dolga rajda pobožnega ljudstva stopa proti cerkvi, ki je od zunaj in znotraj s cveticami lepo okinčana. Ko so bile molitve v cerkvi opravljene, se podajo milostl. knezoškof v farovž; tu Jih je druga šolarca v nemškem jeziku nagovorila in pozdravila.

Drugi dan je bila ob 8mih sv. meša, in po sv. meši birma; pred mešo pa so milostl. knezoškof stopili na kancel in so pridigovali po slovensko. Besede so Njim šle iz serca, in gotovo so tudi vsem poslušavcom globoko v serce segale in jih ganile. Neki farman je meni djal: „Oh danes je bilo v fari (to je v Rožeku) lepó in veselo: Sami škof so pridigovali, so ja Slovenec!“

Tretji dan pa je bil posebno za nas duhovnike dan veselja. Bili smo vsi duhovniki dekanije okoli milostljivega knezoškofa kot preljubega očeta in učenika zbrani; ljubeznjivo in prijateljsko so se z nami pomenkovali, kako imamo svoje čede pastl. Prašali so nas, kako stoji z moralnim zadržanjem ljudstva po naših srenjah in odkod neporednosti, ki se semtertje kažejo, in kako bi se jim moglo v okom priti? Naročili so nam, da bi imeli starše in hišne gospodarje opominjati, da naj čujejo nad svojimi otroki in podložnimi, in da njim hudega ne pregledajo in ne pripuščajo. Ko bi starši in hišni gospodarji si roké podali in se zaobljubili, biti vsaki v svoji hiši skerben varh svojih, bi se razujzdanost ne mogla tako razširjati. Take družbe med starši in hišnimi gospodarji naj se napravijo v vsaki fari. Pa tudi med mladim ljudstvom se mora pobožni duh oživljati; v ta namen pa služijo bratovšine, posebno so milostl. knezoškof nasvetovali, da bi se upeljale bratovščine mladenčev. Tudi so nam priporočevali, da naj svoje duhovske opravila zvesto opravljamo; ko skerbní pastirji moramo sebi v duhovsko varstvo izročeni vernim božjo besedo marljivo oznanovati in jih tudi v spovednici radi sprejemati. — Pa tudi sami na sebe moramo gledati in skerb imeti za svojo dušo, da bomo enbart zveličani. Nasvetovali so nam milostl. knezoškof, stopiti vkup

v družbe ali bratovšine, v katerih bi eden drugega k dobremu opominovali, pa tudi svarili in od hudega odvrčali; v takih družbah bi se tudi zastran duhovskih in cerkvenih reči večkrat mogli pogovarjati, kar nam je tudi potreba, da svoje duhovske opravila bolj po enakih vodilih opravljamo.

Še o mnogih drugih rečeh, ki pastirsko ravnanje zadevajo, se je govorilo, katerih tu razložno povedati ni kraj. Milostljivi knezoškof so nam dajali prelepe nauke o pastirskem ravnanju, in hvaležni smo Njim za nje prav iz serca. Taki dekanjski shodi, kakor smo ga mi tu obhajali, so zares prav koristni, ter podučljivi; veseli in radi jih bomo vselej obiskovali.

Le prehitro je minul čas, kar smo imeli preljubljenega višega pastirja med seboj. Po kosilu, pri katerem smo bili vsi prav dobre volje, so se milostl. knezoškof odpeljali v Žabnice v Kanalsko dolino. Povsod po celej dehantiji, kjer so se memo peljali, se je pri vsaki farni in podružni cerkvi zvonilo in z movžarji streljalo, da je glas po vsi dolini letel, in prijazni knezoškof so povsod, kjer se je ljudi zbralo, stopili iz kočije in jih požegnali. Tudi na Pečnici, v Lečah in v Maversčah se je zbrala velika množica ljudi in je s svojimi duhovniki in s šolsko mladino Jih pričakovala; ko so se z ljudmi slovenji pogovarjali, jih požegnali in z besedami: „Bog bodi z vami“ slovó jemali, se naši ljudje niso mogli dosti načuditi njih prijznosti, in da tako lepo slovenji znajo, in so z nami vred iz serca Jim voščili: Bog daj našemu prijaznemu škofu dolgo življenje!

* Iz Kanalske doline. F. F. Tudi v našo Kanalsko dolino so naš presvitli knezoškof Valentin prišli in nas močno razveselili. 22. avgusta ob 1/2 6 na večer so jeli pokati movžarji in njih prihod v Žabnice oznanovali. Tukej Jih je duhovščina, šolska mladina in veliko farmanov z banderi sprejelo.

Drugi dan ob 8. je bila birma. Poprej so presvitli knezoškof krepko besedo k ljudstvu v čisti slovenščini pregovorili. Milo je bilo poslušati božjo besedo iz ust ljubljenešega škofa v lepem domačem jeziku. Ganljivo so govorili in še dolgo se bode po celi Kanalski dolini od te pridige govorilo.

Ob 10. je bil duhovni shod. Pričujoči so bili vsi duhovniki Kanalskega dekanata razun dveh, ki nista priti mogla. Prav lepo so nas opominjali k edinosti, brez ktere je trud in delo vsakega zastonj, priporočali so nam posebno pobožne družtva, po katerih se cerkveni duh najbolj zbuditi in obnoviti zamore.

Popoldan ob 4. so se presvetli knezoškof podali na pot k Materi božji na sv. Višarje. Tamo gorej pri tretjem križu, pri katerem je bil lep obloček iz mladega smrečja narejen, Jih je truma romarjev, ki so iz bliza in od deleč prišli, serčno sprejela.

Drugi dan so prečastiti knezoškof brali ob 8. sveto mešo, po meši je bila slovenska pridiga; potem so neutrudljivi prečastiti knezo-

škof romarje tudi v nemškem jeziku nagovorili, prav mično so razložili podobo čistega spočetja Device Marije. V serca so govorili. vse je bilo ginjeno po Njih serčnem nagovoru. Na koncu so nam apostoljski žegen ali blagoslov podelili.

Zalostni smo gledali za Njimi, ko so okolj 10. ure slovó od nas vzeli in se po sanjah zad v Žabnice peljali. S svojo čudopolno prijaznostjo so si serca vseh prikupili — goreče in serčne želje pošiljamo pa k Bogu, da naj bi nam Jih k sreči naše škofije dolge leta ohranil. —

* Iz Gorice. — Čas je zopet tu, da vam kaj napišem za ljubega Prijatla, pa kaj bom pisal? Posebnega nimam nič kaj. Da pa Vam ne pridem s praznimi rokami, Vam hočem kaj od letošnjih šol povedati. Kakor sem uže v poslednjem listu naznanil, so vse očitne šole pri nas pol mesca pred, kot druge leta, jenjale. Šternajsti dan avgusta so bili uže vsi šolarji, manjši in večji, saksebi, zakaj v saboto, to je 13. dan mesca je bila odpeta navadna slovesna maša v zahvalo. Pri tej priložnosti smo dobili deseti „Programm“ kakor mu pravijo, Goriške gimnazije, v katerem sta dva večja sostavka, eden od samega vodja, g. Korelna Holcingerja, drugi od učitelja Dr. L. Preissa in potem navadne šolske naznanila. Mnogo bi se dalo od vseh teh stvari pregovoriti, pa ne vem, ali bi tudi bravcom vsem bilo zanimivo. Zato pa samo to le sem postavimo: Razun rednih stvari, ki se na vsaki gimnaziji učiti imajo, se je na Goriški gimnaziji tudi letoš učil slovenski jezik, in sicer vsaki teden vkupej sedem ur. Učila sta ga duhovna gospoda Janez Šolar in Andrej Marušič. — Razveselilo je tudi vse dobromisleče, da se je naše še mlado „Seminarium puerorum“ kakor ga cerkev imenuje, ali semenišče za upapolno mladost prvo leto tako lepo hvalevredno obneslo. Zgorej omenjeni Programm od njega med drugimi tudi tako le govori: „V tem zavodu je sadaj devetnajst mladenčev, kateri vsi so gimnazijo obiskovali z naj boljim uspehom, zakaj deset izmed njih je, ki se štejejo med pervake v svojih šolah, in drugih devet je tem blizo prišlo. Ker imajo za te mladenče doma vedno veliko skerb in jih vadijo v natanjčnem spolnovanju kristianskih čednost: in ker se zraven tega mnogoverstnih potrebnih reči v šoli učé, je upati, da bo ta zavod vsakemu drugemu zavodu kos, in da bodo iz njega mnogi bogaboječi in učeni duhovniki prišli.“ Pač lepe besede, in ki dajejo mnogo upa in gotovo zasluži vodja tega mladega zavoda tudi to veselje in to hvalo. Kakor slišimo, bo uže koj prihodnje šolsko leto eden teh mladenčev v bogoslovske sole prestopil, in pet novih se hode v zavod sprejelo.

Dne 18. avgusta so milost. nadškof slovesno mašo peli v veliki cerkvi, kakor vsako leto, ker je ta dan rojstni dan svitlega cesarja. Ni treba praviti, da je bilo vse polno, posebno vradnikov vojaških in deželskih vsake verste.

Ker so tudi bogoslovske šole leto, pred ko po navadi dokončane, so se tudi novi mašniki uže poslednje dni avgusta žegnovali. Druge leta se je to po navadi godilo okoli srede mesca septembra, to je, kvaterni teden; letos pa 21. 24. in 28. avgusta. Letos dobimo novih mašnikov deset, toda štirje izmed njih bodo še eno leto v semenišče ostali.

Letošnja nenavadna vročina je tudi marsikake bolezni uzrokovala, in poslednje dni smo pogostoma slišali večno uro zvoniti, ki nas je opominjala, kako kratko je naše tukajšno življenje, in kako hitro nam čas prejde in se nam duri večnosti odprejo. Kakor sem rekel, je poslednje dni avgusta več njih to dolino solz zapustilo, in se v večnost preselilo, duhovnih in neduhovnih. Med duhovniki smo zgubili enega korarja velke stolne cerkve, namreč čast. gosp. Blaža Bucika, rojenega Slovenca iz Bajnsice blizo Gorice doma. Rodil se je 17. dan januarja 1791, bil je toraj 68 let star. Duhovnik posvečen je bil leta 1815, in je na več krajih škofije svojo službo zvesto in kot goreč pastir opravljal. Bil je nekaj časa vikar v Goriški stolni cerkvi, in je zraven tega ob enem opravljal tudi službo duhovnega vodja ali špirituala v Goriškem semenišču; poslednič je bil fajmošter in dekan v Šempetru zraven Gorice, od kodar je bil za korarja v Gorico nazaj pokličan. Dolga bolczen ga je letos vedno mučila, strašne bolečine je terpel, in upamo, da si je s tem uže na tem svetu vice odslužil, dokler je na dan in god sv. Jerneja, to je 24. avgusta ob deseti zvečer svojo dušo Bogu izročil, previden z vsemi zakramenti umirajočih. Pokopali smo ga 26. avgusta zvečer. Bog mu daj večni pokoj in večna luč naj mu sveti. Amen.

Razun njega je posledni čas zgubila naša škofija še več drugih duhovnikov, med kterimi omenimo iz laških strani čast. gosp. Janeza Moretti, ki je bil fajmošter v Kampolongo, ki je te dni umerl star 75 let; potem gosp. Janeza Visintini, nekdanjega fajmoštra in dekana v Flumiželi, starega 61 let, in pa izslovenskih strani Podberškega fajmoštra gosp. Antona Malniča, Kanalca po rodu, ki je v svojem 35. letu ta svet zapustil.

* Od Soče. T. R. — V Tminu *) v prifarni cerkvi Marije prečiste device v nebo vzete, rečeni nekdam, pri Marii devici na Slovci, je bil letos mesca avgusta ljudski misijon. Pričet je bil ravno v praznik vnebovzetja M. D. popoldne, je terpel celih 14 dni, in je popolnoma nehal še le 29. rečenega mesca. Vodili so te zveličavne ljudske vaje častiti O. O. Lazaristi, gospodi Jakob Horvat, Jožef Premož in Anton Kovalek, in skoraj v ravno tistem redu, kakor se bere v Zgodnji Danici st. 13. in 14. t. l. le s kakim majhnim razločkom. Že sama beseda misijon ima tako mikavno moč v sebi, da verni vseh krajev hitè, poslušat božjo besedo. — Prifarna cerkev v Tminu je zelo prostorna, ali vseh poslušavcev shraniti ni mogla. Tminska fara sama

za se šteje 4000 duš, k temu ima še dve podružnici do 2500 duš. V njenem neposrednem okrogu leže prav kratko oddaljene tri fare: Vučanska čez 1900, Moška pri sv. Lucii čez 1600, in Podmélska čez 1900 duš. Kaj porečem od družih duhovnij, katere tičijo in slišijo pod Tminski dekanat? Kaj? od sosednih dekanatov: Kanalskega, Bovškega, in Cerkljanskega? Ni čudo, če zadnje dni je moralo še toliko poslušavcev na žegnu zunej cerkve ostajati, kolikor jih je moglo v cerkvi komej po koncu stati. Za res, nebrojna je bila množica poslušavcev, pa tudi skesanih spokornikov, ki so želeli, svojo vest grehov očistiti, in se z Bogom spraviti, je bilo toliko, da skoraj ni bilo mogoče, vse preslišati. Spovednikov je bilo dovolj, več dni jih je po 15 do 20 v spovednicah poslušalo, sodilo, učilo, zdravilo, in vender so spokorniki po dva in tri dni čakali, preden so srečo dobili, na versto priti. Marskateri niso ne po noči cerkve zapustili, temuč so ali poslušali, ali premišljevali, ali molili, ali prepevali. — Vzrok, da je spoved le počasi od rok šla, je že navaden pri misijonu, da blizo vsi spokorniki opravljajo veliko spoved. Fantičev in deklíčev do 16 let starih je bilo obhajanih blizo do 600. To sv. obhajilo, katero se je že prvo sredo sv. misijona, to je, 17. avgusta praznovalo, je bilo kaj ginljivo. Že dolga procesija, v kateri so se po dva in dva v cerkev suli, nar prvič obhajanci Tminske, potem Vučanske fare, je omečilo tudi kamnito serce zastaranega grešnika. Slišati kerstne obljube ponavljati, viditi toliko angelčikov k božji mizi stopiti je solze iz oči vtrinalo pobožnim dušam. Koliko serčnih zdihljejev in terdnih sklepov, koliko vročih solz in resničnega kesa niso pogostne, trikrat na dan deržane pridige, in mnogoverstne pobožnosti zbudile, vrinile, in z obljubo pravega poboljšanja zapečatile? Priča in porok te resnice je bilo obhajanih v Tminu in v bližnjih cerkvah do 4500. O da bi pač to svatovsko oblačilo božje sprave vselej čisto ohranili! — Zala, osnažena in z vsemi potrebami oskerbljena je farna cerkev v Tminu; slava in čast mnogo spoštovanemu gospodu, kateri hišo božjo toliko lepša in zaljša.

S serčnim veseljem so Tminci pobožne misionarje sprejeli, z nenasiteno željo poslušali, in s spodobnim spoštovanjem pri njih odhodu počastili. Cele trume ljudi so se bile sošle; dekleta pri postavljenji misijonskega križa v belo oblečene, so zadnji dan v žalostnih oblačilih srečno pot z nebes prosile.

Še ni minulo misijonsko opravilo, že nastopa druga cerkvena slovesnost. Mili glasovibroncenih zvonov iz stolpa, gromeči strelji iz železnih možnarjev oznanujejo vesel prihod novo posvečenega mašnika, častitega gospod novica Jožefa Brežana. Duhovni, njegovi prijatli, znanci in veliko ljudi mu gre na proti, in ga s serčno radostjo sprejema. Dokončal je le tretje leto bogoslovstva, ali njegovo za res duhovsko obnašanje je vse hvale in priporočbe vredno. V praznik presladkega imena Marije bo pervikrat Bogu daroval, koliko ljudi da bo imenovano nedeljo v Tminu, si zamore le tisti misliti, kateri pobožne Tmince pri takošni priložnosti že večkrat vidil je. Marsikdo si misli Tmince

zarobljene, objævne, prepirljive, pa ni taka; priprosti hribar je boga-boječ, pobožen in spoštuje posebno duhovski stan. Dokaz te resnice je očiten. Dan donašnji se čuti marskje pomanjkanje na duhovnih. Tminski dekanat šteje 17 duhovnij, in potrebuje za oskerb pastirske službe 36 mašnikov, duhovnov domačih pa ima 32, med temi so letos 3 novo posvečeni. Tudi sosednji dekanat Kanalski ima le 12 postaj s 15 mašniki; ali duhovnikov is Kanalskega doma je vseh 18. Ravno tako potrebuje Cerkljanski dekanat za 8 čed le 10 dušnih čednikov, pa Cerkljanskih petrinov je še živih 13. Ako bi tedaj vsak dekanat Goriške nadškofije, kakor Ana Samuela, toliko Sinov Bogu v svetišče izročeval, bi gotovo ne manjkalo delavcev v Gospodovem vinogradu.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: C. g. Jan. Liaunik je dobil proštijo in faro Doberloves; c. g. Jos. Schweighart je postal administrator dehantije, šolske ogledije in mestne fare st. Andraške; c. g. Jan. Semelrok je imenovan fajmošter v. št. Martnu na Krapfeldu; c. g. Franc Ring pa v Malocirknem; — č. gg. so predstavljani: Bulacher za provisorja v št. Rupret na močirju, Ed. Mačnik za provis. v Naborjet, Krieghofer za kaplana v Spital, Jan. Mayr v Trebno, Karl Simandl v Pliberk, Jan. Leskovšek, imenovan vojaški duhoven, nazaj za kaplana v Breitenegg. Umerl je Mich. Kaggl fajm. v Naborjetu. R. I. P.

* Goriška nadškofija: Gosp. Mih. Perdih, duh. pom. v Ročinih, pride ravno tako v Luk. Umerli so: v. č. in č. gg.: Blaž Bucik, stoljni korar; Ant. Malnič, fajm. v Podberdi; Jan. Visintini, duhoven v pokoju; Peter Dionisio, kapl. v Belianu. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija: V Kamnik pride za duh. pomočnika gosp. Janez Dolinar iz Kerške škofije. Gosp. Jan. Fajdiga po minuvši vojski in potrebi pri ranjenih vojakih pride nazaj za duh. pom. v Senožeče, in gosp. Miha Kotnik nastopi zopet službo zgodnjikovo v Senožečah. Jan. Smole iz stariga terga pri Poljanah v Šent-Mihel pri Novem mestu; Martin Povše, novoposv., v Šent-Lorenc ob Temenici; Jan. Budnar, iz Š. Lorenca v Stari terg; Jan. Gostiša iz Šmartna pri Krajuu v Kraju; Ant. Gros, z Gorij v Šmartin pri Krajuu; Jan. Teran z Dovjega v Gorje; Ign. Rebol iz Mósena na Dovje; Jak. Mark, novoposv., v Mósne; Joz. Zupan, novoposv., v Sostro; Karl Heidrih od sv. Jakopa v Ljubljani v stoljno cerkev v Ljubljani; Ign. Eržen, novoposv., na Vače; Val. Šarabon, novoposv., k Stari cerkvi na Kočevskem; Mih. Horvat s Fare pri Idrii v Smedniku; Jgn. Tavčar iz Smednika v Mengoš; Jgn. Pec iz Mengša za kuratnega beneficiata na Goričico; Fr. Bergant, novoposv., k Fari pri Idrii za 1. duh. pom.; Jan. Keršič novoposv., k Fari pri Idrii za 2. duh. pom.; Andrej Volc, iz Selc v Grad pri Blejskem jezerji; Jož. Novak, novoposv., v Selce; Jan. Rome z Grada na Kerko; Juri Deroovšek, novoposv., v Poljane nad Škofjo loko; Jan. Zagoda z Dragatüsa v Metliko; Ant. Domicelj, novoposv., v Dragatüš; And. Petek, semeniški duh., k. sv. Križu pri Kostanjevici; Fr. Gorišek iz Metlike v Šent-Juri pri Svibnu; Ign. Okorn iz Šent-Jurja v Šmartin pri Litiu za duh. pom. in benef.; Lor. Bernik iz Šmartna pri Litiu v Šmartin pri Krajuu; Jan. Urbanček, novoposv., v Ternovo na Notr. za zgodnjika; Jož. Voglar, novoposv., v Dole; Jan. Juvanec od Stare cerkve na Kočevskem v Gerčarice za lokal. namestnika; Peter Urh iz Postonje v Ljubljano k. sv. Ja-

*) Prosim naj se ne tiska Tomin ampak Tmin, ker mi Tminci tako izrekujemo.

kopu; Stef. Jaklič, semeniški duh., v Postonjo za duh. pom., kateheta in začasn. šolskega vodja.

Umerli so: V. č. O. Celestin Novak, vikari pri èè OO. frančiškanih v Kamniku; (Ondotni v. č. samostanski prednik, O. Gothard Spende, so umerli že 24. rožn.); Andrej Kopač, fajmošter v Begunjah. Andrej Lužar, korivniški v pokoj. fajmošter; Jan. Dornik, fajmošter v Šent-Gothardu, R. I. P.!

Račun

društva sv. Mohorja za leto 1858.

Tek- štev	Dohodki	Posa- mezno		Vkupno	
		fl.	kr.	fl.	kr.
I.	Lanski ostanki.				
	V gotovini	947	29		
	V zaostankih	560	51	1508	20
	Letošnji dohodki.				
II.	Vpisnina.				
	10 novih družnikov I. verste	10	—		
	3 novi družniki II. verste	1	30	11	30
III.	Letnina.				
	287 družnikov I. verste za l. 1858	861	—		
	49 do. II. " " " " " "	73	30		
	6 do. je plačalo za poprejšno leta	21	—	955	30
IV.	Za prodane knjige.				
	G. Jan. Leon jih je razprodal za	352	45		
	Doma se jih je razprodalo za	24	10	376	55
V.	Razni dohodki.				
	Leon plača honorar za Drobtince l. 1858	200	—		
	Obresti od 400 fl. za l. 1858	20	—	220	—
	Vkupno .	3066	15	3066	15

Tek- štev	Dohodki	Posa- mežno		Vkupno	
		fl.	kr.	fl.	kr.
I.	Tisk in vezanje.				
	2000 izt. Marije rožen cvet	971	16		
	Kolede za l. 1859	412	39		
	Podoba „Bled“	149	—		
	Drobtince za l, 1858	336	24	1869	19
II.	Rokopisi.				
	Za Koleda plačal	68	—	68	—
III.	Voznina in poštnina.				
	Voznina za društvene knjige	42	9		
	Poštnina za liste, recepise	7	44	49	53
IV.	Za razne potrebe.				
	Za izbo, kjer se hranijo društvene knjige	20	—		
	Za pisarske potrebe	14	14		
	Darila k novemu letu	6	—	40	14
	Ukupno	2027	26	2027	26
	Ako se od vseh dohodkov	3066	15	3066	15
	Odbijejo vsi stroški	2027	26	2027	26
	Ostane še zanaprej	1039	49	1039	49
	To je: tavižent devet in trideset gol- dinarjev in 49 kr. sreb. denarja.				
	To premoženje se takole razkaže				
	V gotovini	468	58	468	58
	V zaostankih za vse leta	570	51	570	51
	Kakor zgorej	1039	49	1039	49
	Zraven se znaša društvena „Matica“ konec leta 1858	320	54	320	49

Slednič imamo še nekaj društvenih knjig in obe v jeklo vrezane podobi: „Marija na Višarjah“ in „Bled“.

Celovec 12. junija 1859.

Društveni odbor.